
VI. THE HARVEST SINGING IN MACEDONIA

S u m m a r y

The origin of the harvest songs and their specific way of performance are profoundly rooted in the first organized human societies. Since the very beginning of the appearance of this kind of songs, their significance and function had been closely related to everyday work of the humans, i.e. directly to the life of the harvesters. These songs had given them the strength to forbear the long and hard labor, especially by the collective exercise of this very complex agricultural activity. In addition, these songs at the same time were aiming to satisfy the spiritual and aesthetic needs of the community as a whole. The roots of their existence lead to the most ancient times, which is evident by some archaic elements in relation with the customs, rituals and beliefs that accompany them.

The Macedonian harvest songs are closely related to this kind of songs of the other South-Slavonic and Slavonic peoples in general and their roots are deeply embedded in the pre-Slavonic pagan period, i.e. at the time when these peoples had lived together in their old fatherland. Although the Macedonian harvest songs share many common elements with the same songs of the other Slavonic peoples, which speaks of their common origin with the above-mentioned songs,¹ they have developed a series of particular characteristics by some of these peoples and countries. Despite of the fact that the Macedonian harvest songs by some of their characteristic are somewhat different from the ones of the other Balkan Slavonic peoples, they have kept a lot of these common features. The cycle of harvest songs is the most voluminous one in the frame of the Macedonian folk songs about the work (Sazdov 1988:66). By their thematic they are various. Thus, in the first place come the songs in which are met the *themes* related to the work itself (intermingled with *mythological, historical and universal* topics) and occupy a very precise place in the course of the harvest itself. Namely, these songs are sung *in the morning, at noon, before the fall of night and on the return* from the fields home and have a magico-ritual character and also a precisely fixed order of their performance².

¹ Comparing separately the characteristic elements of the harvest singing within the Shop ethnic area, which lies on the borders between Macedonia, Serbia and Bulgaria, it can be concluded that there is a big similarity not only in terms of customs that accompany the harvest activities but also the very way of performing the harvest singing. Rodna Veli~kovska, [opsko `etvarsko pevanje (Shop harvest singing), a report submitted to the 33th Symposium of musicologues and ethnomusicologues "Mokranj~evi dani", Negotin, 1998).

² In this sense it is very significant that are sung special songs separately *at the beginning of the harvest* (see examples 23, 24, 27 and 28), songs that are sung *at the first "part"* ("posta"), songs *about the "postadjija"*, i.e. usually about a man who leads the group of harvesters (example 80), songs that are sung while the harvesters are taking a break, and finally, songs performed in the very end of the harvest, which are dedicated to the last female

In the harvest cycle a special place according to the number and variety take up the songs in which is the question of "the competition" which takes place in the course of the harvesting between a boy and a girl and the bet that goes along with it. In these songs there are love motifs and scenes in which an erotic note is implicitly expressed. Such an erotic thematic comes to its full expression usually at the gatherings at which participate many young harvesters of both sexes that especially accompany the collective work and the mutual aid during this crucial seasonal agricultural activity. In their basis these songs contain a strongly stressed magical character through which is represented the fertility not only of the grains that are harvested, but of the whole life of the farmers and their families too (Antonijevi} 1978:152).

In the verses of the harvest songs there are several moments mentioning the time of the Ottoman domination, but one of the most frequent motifs in them is the collective harvesting on the beys fields and their fief. In these songs in a very picturesque way are expressed some memorable events from the harsh life and hard work of the harvesters, the most frequently in conditions of forced labor (see example 2).

Almost in every harvest song there is an allusion of the *interdictions* (Veli~kovska 1997:3) accompanying the field work and the reaction of the "mayor, natural, powers" notably because of the breaking of these interdictions by a harvester, with who happens to be sanctioned for his harvesting activity during the holidays or within a taboo period such as is the example of the well known song and its numerous variants about the girl harvester Ru`a, who was punished by these powers because she dared work on a holiday (see example 29); also the recruiting harvesters by force and making them work on these holidays and even without any recompense for them just for the sake of the established feudal corvee system. Hence, the main feature of the harvest songs is the collectiveness of their performance, which is evident not only through the work but through the singing too. That the collective work is accompanied by a collective singing it is shown by the straight relationship that exists between the work itself and the need for releasing, i.e. for a spiritual relaxation during the hard work in the fields for a quite long summer period of incessant labor.

Speaking about the harvest as one of the most important activities it can be added that women play the main role in all harvest rituals and also during the performance of the songs that accompanies it. She is not only the most laborious of all others, doing all complex harvest activities, but also she can sing beautifully.

---

harvester - "the end-keeper" ("krajdjika") (examples 115 and 116), who "takes care of the end" of the harvest and tries to keep up and go forward paralelly with the "postadjija", while all of the harvesters are lining up with with them both. There are, of course, songs, which speak about the harvester *who is far behind* the others, to whom they sing a particular song (example 73): *You stayed behind like a lame goat*, where in the refrain is mentioned the name of the lagging behind harvester.

As for the singing, the female singers themselves have their own notion about the sense of music, its functional significance, and finally, the whole aesthetic value of this kind of singing. As it has been already mentioned, the fundamental characteristic of the harvest singing is the collectiveness of its performance; that means that the harvest songs are sung in groups, practicing the antiphons techniques, that is, the singing is accomplished in a formation of several singers. It consists of two groups, and each of them is composed of two or three female singers, depending on the number of harvesters who, naturally, can sing.

For the analysis of the harvest singing, I have preferred the structural method that offers many operational possibilities in order to study the essence of this specific kind of traditional way of expressive culture.

Among the people, the melody itself is known as a *harvest voice* (Vasiljevi} 1960:XI) and it distinguishes itself by many of its features, unlike the other kind of melodies. As a fundamental factor for the creation of the forms of the harvest songs enter into consideration some archaic melodic and rhythmical laws.

One of the basic characteristics of the harvest singing is the existence of various metrical structures of the verses, which is considered as one of the main reasons for the appearance of the heterochronous rhythms in the melodic phrase. Therefore, with the conjunction of the text and the melody the speech intonation disappears into the melodic one. The rhythmical forms of the melodic sequence depend on the metrical structure and the verse. The function of the *refrains* is based upon the syllabic and tonic organization. As refrains, i.e. "*pripevi*" (Simonovski 1960:326) (see examples 73, 96 and 120), "*upevi*", that appear in the middle (see examples 42, 65 and 66), "*zapevi*", which can be found in the beginning (see examples 21, 27 and 33) and *combined refrains* (Kumer 1959:8) (see examples 13, 52, 70, 71 and 77), they influence the process of construction of the melody and there is no a precise rule when and where they will appear. Most of the refrains of the harvest songs from Macedonia are very characteristic for their big diversity with regard to the number of the metro-rhythmical types, in which dominantly occurs the coincidence of the poetic and the musical accents³. The rhythmical formulae in the harvest singing depend on the way of interpretation and on the metrical structure of the verses and measures. The melody unifies all songs through the harvest voice, with its all characteristics, which obey certain subconscious laws in the succession of the melodic verses. The melodic parts are the most frequently repeated in variation forms, which are developed according to the principle of similarity, that is, repetitiveness (Smokvarski 1998:159). It means that the fundamental musical impulses lie upon the *tone* and the *syllable* so that they repeat themselves from one syllable to another in the *melodic verse*. Most characteristic are the examples in which the repetition of the verses or some members of the verse are disbalanced by means of the caesura (example 98). In the harvest songs we can notice a rather big number of the cadenza patterns, which stress the existence of some peculiarities of the cadenzas. The cadenza appears the most frequently with the crossing of the part VII/1 (see examples 21, 54, 73 and 115), which is typical not only for the harvest but for the other kinds of songs of the so-called drone type of singing. The way of ending progresses in unison in finale G1⁴ or hypo-finale of the first voice. The drone with its laws in the Macedonian harvest singing represents a basis for classification of the two-voiced singing. It reveals the typical features of the archaic collective two-part singing system with its all-aesthetic, stylistic, musical and expressive characteristics,⁵ which give the harvest song some partic-

³ As an accent link that exists among the metrical forms, which are typical for the Macedonian singing in general, can be quoted the trochee and dactyl.

⁴ The final tone (the finale) is obtained according to the Finnish method by Umari Krohn and Väishänen.

⁵ The first voice has the function of a *leading voice*; it determines the speed and intonation and "leads", "cries", "cries aloud", "spells out", and the aim and functional significance of the second voice is to follow the first voice, that is, it "trains", "drones", "accords".

ular originality and determine its authenticity and marks its autochthonous character.

However, the existence of the magical effect has conditioned, on the sound level, that it should stay on a *low developed level* (the melodic lines are fixed on the tricordal and tetracordal basis VII-1-2 or VII-1-2-3), and the aesthetic experience is often based on the *unison of the second*,⁶ so that it should present an effective means for the creation of a strongly impressive sonority, "on the basis of which the folk creator has succeeded in realizing his most durable and most stable harmonic impressions" (Zaharieva 1984:72).⁷

Among the most important factors for the melodic formation could be cited:

- *the voice* - as an *intonation field*; which is composed of all the tones of the tonal scales,⁸ which are less developed and shows a downward tendency so that they do not pass the quart above the tonic; however they represent the unique sound mass on the basis of which is created and developed the harvest singing, which, in essence, is the basic characteristic feature of the whole older layer of the two-voiced singing;

- *the intonation hesitance*; i.e. the lowering of the second level in contrast to the tonic of the tempered system; this occurrence is of an unstable character so that the hesitance should appear because the singers have to obey the physical properties of the voice potentials. Such intonational hesitance is characteristic only for the drone vocal two-part singing from the city of Radovi{ and its surroundings (Olevska 1984:107-111);

- *the signal formulae* (Radinovi} 1993:98) or *the coordination forms* (Bicevski 1973:46), which, in a way, help the singers of the second voice or a part of it so that they should be able to guess more easily the intention and the movement of the leading voice, according to which they adjust their own singing. Namely, such formulae or forms are the *crossing of the voices*, *the caesuras* (both of the verse and melody), *the crying out*,⁹ *the semi-voices*¹⁰ etc.

⁶ which recurrently happens between the VIIth and the Ist level. In principle, the VIIth level is filled with the first, and the Ist one is filled with the second voice.

⁷ The usage of the *second* in the music folklore S. Zaharieva considers as a *timbre and acoustic phenomenon*, linked with the effect of the acustical beating, to which the folk singer has been accustomed since his very early age and he identifies it with the sound of the bells.

⁸ In many cases in which I have analyzed the harvest songs dominate the diatonic scales such as: EsFGA; FGAB; EsFGABC; FG; FGA; FGAHC; FGAs; FGAsB; GAsBC; FGAsBC; GAsHCD and one chromatic FGAsAB (Veli~kovska 1999: 85-87).

⁹ The crying outs as an expressive means basically come in the end, i.e. by the ending of the formal sections and they do not obey the laws which refer to the text regularities. They are, according to Firfov, of "magical origin" (Firfov 1960: 47).

¹⁰ They appear at the beginning of the song, on the VIIth, Ist and IInd level. In the two-part forms the semi-vocal (∂) emerges at the beginning of the second melodic verse.

As a conclusion, we can say that the harvest singing represents a special cultural phenomenon that exists within a functional system which consists of various kinds of musical layers, and the making of the ritual sound harmonically organizes the mutual link between man and nature. The power of the sound (Aleksandrova 1990:110) is the main feature of all of the songs from the summer agricultural cycle and of the harvest songs especially. It is quite understandable that today a big number of these songs has been put to oblivion for they have lost many of the traits of their primary significance and function. However, a lot of informants still precisely remember how, in what circumstances and where these songs had been sung, i.e. performed in the recent past. Many of these songs are sung with passion and care even today as a remembrance of the previous rural way of life and work, and at the same time they represent the basic repertoire of the elder informants. These are materials that could be found through a thorough field investigation. Among these harvest songs can also be met numerous examples that represent a passage from this kind of singing to another one that has been already developed in a totally different sense. Hence, frequent are the cases in which the text of such songs could be of harvest character, while their melody belongs, for instance, to the so-called table-singing voice.¹¹ It shows that the harvest songs with their thematic had exercised a very strong impression on the carriers of traditional singing forms, that the harvest voice had begun to transform itself too, for on its evolutionary path it had lost its primary function and had acquired the characteristics of other kinds of traditional singing expression.

The present work represents but an attempt to reconstruct the previous and very much developed and expanded folk institution known as "harvest singing" that had prepared the basis and opened wider possibilities for the development of other traditional kinds of singing. Today, the harvest singing is merely performed at festivals and folk shows, which carriers are the still alive members of the previous authentic singing milieus and groups who take care almost in a cultic way the traditional folk culture in Macedonia.

---

¹¹ It is a kind of collective singing, which is performed at the table full of meals and drinks during a celebration, which content usually has an epic character (Veli~kovska 2000: 4).

I. НОТНИ ПРИМЕРИ И ТЕКСТОВИ НА ПЕСНИТЕ

(со податоци за краевите во кои се снимени, пеачките, снимателите, дешифрирањето, мелографиите и приликите во кои тие се изведувани)*

1. А што ми се јадно додејало

(Долни Стубол, Пробиштипско)

$\text{♩} = 196$

А што ми се, мо - ре ле, и!

јад - но до - де ја - ло, и!

*од шроца пусти насјојника!
Први вика побрго да жнејам,
други вика, њониско да жнејам,
шреши вика класно' да го збирам,
иа на него јазе да угодам.*

* Бројката во заградата ја означува годината на снимање на магнетофонската лента од Архивот на Институтот за фолклор "Марко Цепенков" – Скопје (ионашаму во текстовите ќе стои: АИФ м.л.)

АИФ м.л. 1489, с. Долни Сџубол, Пробиштишко; ње Даница Трајанова; снимил и дешифрирал Перо Анастасов (1970); мелографирала Родна Величковска; се ње њреку ден.

2. Аго ле жити домлето

(Сланско, Порече)

♩ = 84

(е) А - го ле, жи - ти дом - ле - то, и!,
(и) пуш - ти не да си јо - ди - ме, и!

*низ њурско село врвине,
јубави моми водине,
јем калешанки невестини.*

АИФ м.л. 1003, с. Сланско, Порече; ње Цвејанка Пенческа; снимил Милан Рисџески (1969); дешифрирала и мелографирала Родна Величковска; се ње њреку ден.

3. Аго ле модар патлиџан

(Варош, Прилепско)

♩ = 88

А - го ле, мо - дар пат - ли - - џан, и!

*аго ле, њрн вејроџанец,
њушчи не да си одине,
низ њурско село врвине,
убави моми водине.*

АИФ м.л. 1549, населба Варош кај Прилеј; ѝе Менка Рисѝеска; снимил Милан Рисѝески (1970); дешифрирал Драѓан Рисѝески; мелоѓрафирала Родна Величковска; се ѝее ѝреку ден.

4. Агу ле црвен трендафил

(Гостиражни, Прилепско)

♩ = 60

(а) А - гу - ле, - цр вен трен - да - фил,
пуш - тај - не да си о - ди - (и) - (и) - ме, и!

*село̄ѝо н& е далеку,
ѝа̄ѝче̄ѝо н& е камливо,
низ ѝурско село врвине,
се̄ калешвици невесӣи,
бело̄ѝе̄ѝици вдовици.*

АИФ м.л. 1269, с. Гостиражни, Прилејско; ѝе Пројка Момироска; снимила Горица Рисѝеска (1970); дешифрирала и мелоѓрафирала Родна Величковска; се ѝее ѝойладне.

5. Аргатите жетва жнејат

(Робово, Струмичко)

♩ = 64 (Слободно)

Ар - га - ти - те жет - ва жни - јат Е - ле - но, Е - ле -
но, (с) га - ле - но, и!

а Елена на крај седе,

на крај седе при субаши.
 Сви арѓаши ручак ручаи,
 ручек ручаи бунѓур-чорба,
 а Елена ручак руча,
 сос субаши рудо јагне,
 ручек руча, вино иџје,
 ќе ја носат на чардако.

АИФ м.л. 1276, с. Колешино, Сирумичко; ѝе Савеџа Николова, родена во с. Робово, Сирумичко; снимил и дешифрирал Иван Кошев (1970); мелоѓрафирала Родна Величковска; се ѝе во шекој на деној.

6. Богдана момче карала

(Кетеново, Кратовско)

♩ = 224

Бог - да - на мом - че ка - ра - ла, ка - ра - ла

ем го мо - ре, те - па - ла.

а не му дала да ѝлаче!
 – Па зашџо га е карала?
 – Шџо не је рано сџанаја
 и воду да је донеја,
 шџо не је дворје измеја,
 шџо не је оѓан наклаја,
 и њума да џу ѝробуди,
 и милно да џу целувне!
 Та зашџој било карање,
 карање ем и шеџање.

АИФ м.л. 3431, с. Кеџеново, Краџовско; ѝе од забава Јана Сџојанова со младиџе невесџи; снимила Весна Маџиџаџевиќ (1990); мелоѓрафирала и дешифрирала Родна Величковска; овие ѝесни се ѝеат коѓа жейваркиџе се расџоложени, особено при крајој на жейваџа; ѝеењџо им ѝомаѓа бидејќи "им дава сила", и џоа на младиџе, за да можат да издржат до крај.

7. Везден Јана до девера жнало

♩ = 70 Слободно (Пуста Река, Крушевско)

И, вез-ден Ја - на до де - ве - ра жна - ло, и!

и, вез-ден му се де - ве - ру пла - ка - ло, и!

**– Браїче, Пеїре, киска невенова,
ої ко сум го швоїшо браїе зело,
не м' одвело кај мајка на госїи,
да ѱоїцїам вино и ракија,
да ѱїјеме и да ѱресїїјеме!**

АИФ м.л. 691, с. Пустїа Река, Крушевско; ѱеаї Сїїребра Марковска и Ленка Шїїниковска; снимил и дешифрирал Пеце Сїефановски (1968); мело-їрафирал Александар Линин; се ѱее на ѱладне.

8. Ветар веје град се лелеје

♩ = 108 (Слободно) (Пиперево, Штипско)

(и) О мо - ри, ве - тер ве - је

град се ле - ле - (е) - је, ве - тар ве - је

град се ле - ле - (е) - је, и!

*Посѣанале арѣаѣиѣ,
исфр.лиле моѣикиѣ!
– Собререѣѣ моѣикиѣ,
да наѣраѣме кован синцир.*

АИФ м.л. 1280, с. Пийерово, Шѣиѣско; ѣеаѣ Добринка Панчева (род. 1946), Фида Камева (род. 1938) и Аѣна Добрева (род. 1935) од с. Пийерово, Шѣиѣско; снимил и дешифрирал Пана Емиов (1970); мелоѣрафирала Родна Величковска; се ѣе во ѣекоѣ на рабоѣаѣа.

9. Ветер веѣ град лелеѣе

Близанци, Кратовски крај

♩ = 96

с о ве - тар ве - је и!

град ле - ле - је о и!

*и у ѣора бела кула.
Сви ѣувееѣ у в'сѣане,
бела Рада у елече.
Сви ѣувееѣ у кондуре,
бела Рада у оѣ'нци.*

АИФ ленѣа 3368, с. Близанци, Краѣовско; ѣе ѣруѣа жени; снимила Таѣ-јана Каличанин (1989); дешифрирала и мелоѣрафирала Родна Величковска; се ѣе ѣо ѣаѣ, коѣа жееѣвариѣе се вракааѣѣ дома ("ѣоѣуѣничка" ѣесна).

10. Види сено малој моме

(Корешница, Неготинско)

$\text{♩} = 68$ (Слободно)

Ви - ди се - но, мо - ри! ма - лој мо - ме

ле, ви - ди се - - - но! (и) ле - ле, ма - лој мо -

мс, и!

The musical score is written in a single system with three staves. The first staff contains the melody for the first line of lyrics. The second staff continues the melody for the second line. The third staff concludes the piece with a final note and a double bar line. The tempo is marked as '♩ = 68 (Слободно)'.

*не се диџај на ѓулемо,
не си мошне јод колено,
шајко ши је ѓоведар,
мајка ши је кавџаџика!*

АИФ м.л. 1398, с. Корешница, Негошинско; љеаљ ("бучаљ") Таљџана Ѓорџева од с. Габреџци, Радовишко и Милка Сљојанова од село Лубница, Радовишко и "џие" Тодорка Сљефанова од село Лубница, Радовишко; снимил и дешифрирал Сљојан Василев (1970); мелоѓрафирала Родна Величковска; се љее во љекољ на рабољаља.

11. Врукина брате тужнина

(Подржикоњ, Кривоаланечко)

$\text{♩} = 224$

Вру - ки - на, бра - те туж - ни - на,

не мо - жам, бра - те мо - ре, да жне - јам.

The musical score is written in a single system with two staves. The first staff contains the melody for the first line of lyrics. The second staff continues the melody for the second line. The tempo is marked as '♩ = 224'.

љушћи ме дома да идам,
 дома да идам вода да донесам!
 – Не можам, сесћиро, не љушћам,
 љуно је село сејмени.
 Ке ми шће младо одведаћ,
 далеко ке шће однесаћ.
 Ке ми шће младо љошћурчаћ,
 на бела кула ке седиш,
 црно фереце ке носиш.¹

АИФ м.л. 3418, населба Горно Лисиче, Скојско; љее Сћојанка Анђелова,
 родена во село Подржикоњ, Кривојаланечко; снимила, дешифрирала и мело-
 графирала Родна Величковска (1988); се љее љреку ден.

12. Врукина мале па жнејат

(Ранковце, Кривојаланечко)

♩ = 196

(и) Вру - ки - на бра - те туж - ни - на - - -

(а) и!

љушћи ме дома да иду,
 да шћражам сенка ладовна!
 – Не љушћам, сесћиро, Маријо,
 љуно је село сејмени,
 љуна је гора ајдуци.
 Побиј си љушка марћинка,
 љреврљи бела марама,
 седи ми, сесћиро, ладувај!

АИФ м.л. 3113, с. Ранковце, Кривојаланечко; љее Вейка Димћиревска,
 родена во село Барајлија 1923 год.; снимила Весна Маћијашевиќ (1984);
 дешифрирала и мелографирала Родна Величковска; се љее на љладне.

¹ Слична љесна има во зборницић на П. Михајлов љод наслов: "За ру~ок дома" (Михајлов 1924: сћр. 166, љесна бр. 304).

13. Врукина мале, та жнејат

♩ = 56 (Корешница, Неготинско)

Мо - ри, вру - ки - на, ма - - - ле,
и! (и) та жне - јат, и!

– Пуши ме, мале до дома,
водичка, мале, сџудена,
сенкичка, мале, ледена!
Овчари, мале, ѓоворе:
– Не си, девојко, ѓри мајка,
ѓуку си, девојко, ѓри мене,
на ѓаа ѓокрив ќе ѓури,
на ѓебе сенка ќе чинам.

АИФ м.л. 1487, с. Корешница, Неготинско; ѓеаѓ Тодорка Сѓефанова,
Зорка Сѓојанова и Трајанка Ѓорѓиева; снимиле и дешифрирале Сѓојан
Василев и Никола Николов (1970); мелоѓрафирала Родна Величковска; се ѓее
на ѓладне.

14. Го замрачи Марка зелени ливаѓе

♩ = 56 Гостиражни, Прилепски крај

Го за - мра - чи Мар - ка (а) зе - ле -
ни ли - ва - - - (а) - ѓе, и!

Зелени ливаѓе,
Зеленичка река,

среде во ѓесока.

АИФ м.л. 1269, с. Гостѓиражни, Прилејско; ѓее Пројка Момироска; сним-
ила Горица Рисѓеска (1970); дешифрирала и мелоѓрафирала Родна Величковс-
ка; се ѓее коѓа жеѓвариѓе се враќаѓи дома.

15. Гора ле гора зелена

(Довезенце, Кумановски крај)

$\text{♩} = 224$

(и) Го - ро ле, го - ро зе - ле -
на, го - ро ле, го - ро (и) зе - ле -
на, и!

У ѓора село ѓолемо,
у ѓора куќа боѓаѓа,
у куќа свадба боѓаѓа,
девеѓ се браѓа жениле,
никоѓа рода немале,
сал една сесѓра имале,
и ѓума не ѓу каниле,
салѓе ву аб'р ѓраѓиле:
– Да дојдеш, сесѓро, на свадба!
– Не моѓу, браѓу, да дојду,
ѓешко ми ѓајле на ѓлава,
мушко ми деѓе на руке,
бело ми ѓлаѓно на разбој.
– Да дојдеш, сесѓро, да дојдеш,
осѓави куќа свекрва,
јосѓави деѓе јеѓрва,
јосѓави ѓлаѓно на з'лве!
Баѓе ле, баѓе, Сѓојане,
свекрва куќа не чува,
јеѓрва деѓе не бања,
з'лви ми ѓлаѓно не ѓкаев.

АИФ м.л. 1465, с. Довезенце, Кумановско; иеаѿ Анѣлина Крсѿева и Зор-
ка Арсовска; снимил и дешифрирал Јовица Пеѿрушевски (1970); мелоѿрафи-
рала Родна Величковска; се ѿее ѿреку ден.

16. Грми грми дош не врне

Горобинци, Св.Николски крај

♩ = 68 Слободно

(и) Мо-ре, гр-ми, гр - ми дош не вр-не, (и) гр - ми,
гр - ми ле, дош не вр - - - - (р)
не, и!

– Зашиѿо, боже, дош' не врне?
– Од Јанини неѿравдини!
Јана браѿа заљубила!
Љубиле се ѿри ѿдини,
добиле са мушко деѿе,
мушко деѿе нишанлија,
ем без рука, ем без ноѿа,
ем без десно црно око!
Пронеле ѿ да ѿа крсѿаѿ,
ѿронеле ѿ ѿреко ѿора,
ѿораѿа се исушила,
ѿронеле ѿ ѿреко вода,
водаѿа е ѿресекнала,
однеле ѿ ѿред цркваѿа,
цркваѿа се заѿворила,
ѿоѿовеѿо онемеле,
ѿаѿиѿе са ослейеле,
сал осѿана сѿар жоѿумен!
Проѿовара сѿар жоѿумен:
– Та да не сѿе неѿиѿо рода?

– Ние не смо нешто рода,
 ние смо си браќи и сестра!
 Цркваи се ошворила,
 њојовешо ѓрозбориле,
 ѓацише са ѓрогледале!

АИФ м.л. 1557, с. Горобинци, Свеќиниколско; ѓеај Сшојка и Милица Коцеви; снимил и дешифрирал Веселин Додевски (1970); мелографирала Родна Величковска; се ѓее ѓреку ден.

17. Да станеш Вело да станеш

(Мала Црцорија, Кривопаланечки крај)

♩ = 76

Да ста - неш Ве - ло мо - ме мо-ри, да
 ста - неш јут - ре мо - ри по - ра - - - но

заѓрејнај бели волове,
 ошидуј бача зелена,
 набери мејла сѓрумкова,
 измејај рамни дворови,
 нареди редум сѓолове,
 ке дојдаш селски семнење,
 на свише коња дофанај,
 на свише ѓушка однасај,
 на свише сабја ошѓашај,
 Османа коња не фаќај,
 Османа ѓушка не смејај,
 Османа сабја н'ошѓашај,
 он нѓ е најврл душманин,
 он шѓ е шашко заклало,
 он шѓ е браш заробил!
 – Да ѓукнеш, да би да цркнеш,
 он ми је најмил ѓобрашѓим,
 он ми је шајче сошило,
 он ми е ѓрсѓен злашѓило!

*АИФ м.л. 3186, село Добровница, Кривојаланечко; њеаѝ Лубица Дим-
иѝрова (род. 1938) и Роска Деановска (род. 1927) од с. Мала Црцорија,
Кривојаланечко; снимила, мелографирала и дешифрирала Верица Сѝанковиќ
(1986); се ѝее науѝро.*

18. Дали виде кој замина

(Мала Црцорија, Кривојаланечко)

♩ = 224

и Да-ли ви - де, Ма - ро Мар - че, да...

да - ли ви - де кој за - ми на.

*кој замина онде ѓоре,
онде ѓоре, ѝо друмове?
– Видов, видов, како не сум,
заминаја ѝри синѝира,
ѝри синѝира младо робје:
Први синѝир шѝо ѝомина,
све момчиња армасани,
армасани невенчани,
друѓи синѝир шѝо ѝомина
све момчиња нежењени,
ѝреќи синѝир шѝо ѝомина
све невесѝи со дечиња!
Све ми мирно заминаја,
само едно лудо младо,
оно мирно не замина,
само ѓледа ѓоре-доле,
ѝики вика: – Ајде, Маро,
ајде, Маро, да беѓаме!
Ако некеш да беѓаме,
барем ајде да леѓаме!
– Та шѝо рече, шѝо му кажа?
– Ја му реков, ја му кажав,
за беѓање Госѝод знае,
за леѓање мож' да биде!*

АИФ м.л. 3186, село Добровница, Кривојаланечко; њеај Лјубица Димширова (род. 1938) и Роска Деановска (род. 1927) од с. Мала Црџорија, Кривојаланечко; снимила, мелографирала и дешифрирала Верица Сџанковиќ (1986); се ње науџро.

19. Девојче шеќер претопен

(Гостиражни, Прилепско)

♩ = 60

(а) Де - вој - че ше - ќер пре - то - пен,

(а) от - ка - ко сум те за - са - - - (а) - кал, и!

*ојќако сум ње засакал,
не сум се бело ѡроменил, 2x
не сум се коња најаал!*

АИФ м.л. 1270, с. Гостиражни, Прилејско; ње Пројка Момирска; снимила Горица Рисџеска (1970); дешифрирала и мелографирала Родна Величковска; се ње ѡреку ден.

20. Дестан бего многу стока има

(Робово, Струмичко)

♩ = 140

Дес-тан бе-го Јо-ве мно-гу сто-ка и-ма мно-гу сто-ка

и-ма ар-га-ти си и-ма

*арџање си нема, арџање, к'рмаре,
арџање, к'рмаре, сиџни ѡолоџаре!
Та си сџанал беџо', џа си је оџишол,
у џолемо село, у ѡуџто Берово,*

*ѡам' је најдел беѡо' арѡаѡе, к'рмаре,
арѡаѡе, к'рмаре, сѡѡни ѡолоѡаре,
зафанаа ѡосѡа д.л'ѡа и широка.²*

АИФ м.л. 1276, с. Колешино, Сѡрумичко; ѡе Савеѡа Николова, родена во с. Робово, Сѡрумичко; снимил и дешифрирал Иван Коѡев (1970); мелоѡрафирала Родна Величковска; се ѡе иреку ден.

21. Димано дилбер јубаво

(Корешница, Неготинско)

♩ = 56

Мо - ри, Ди - ма - но, дил - бер и! (и)

у - ба - ва, и!

*јовчари ѡовор чиниле,
кој ке се јунак бре најде,
да ја излаже Димана,
да ја изнесе на ѡланина.
Најде се Пеѡре злаѡарче,
да ја излаже Димана.*

АИФ м.л. 1487, с. Корешница, Негоѡинско; ѡеаѡ Тодорка Сѡефанова, Зорка Сѡојанова и Трајанка Горѡиева; снимиле и дешифрирале Сѡојан Василев и Никола Николов (1970); мелоѡрафирала Родна Величковска; се ѡе на ѡладне.

² *Варијанѡи на оваа ѡесна има во зборницѡе на Каранов 2000: сѡр. 69, ѡесна бр. 66; Пенушлски 1980: сѡр. 99, ѡесна бр. 29.*

22. Е соколе, е пиле шарено

(Луке, Кривоаланечко)

♩ = 104

Е, со - ко - ле, е, со - - - - - ко-ле,
 (и) е, со - ко - ле ле, е пи - ле ша - ре - - - -
 (е) - - - -
 но, ој, и!

кој њи злати ноге до колена,
 кој њи сребри крила до рамена,
 кој њи сади ужица на зглавје?
 – Девојче ле, мило ле, девојче,
 имала сам до њри миле сестре,
 једна ојде за цара царица,
 друга ојде ле, ју кмеџа кмеџица,
 њрека ојде ју село сељанче.

АИФ м.л. 3302, њеаџ Јованка Аврамовска Ѓорѓиевска (родена 1941. во село Луке, Кривоаланечко, а од 1977 живее во Крива Паланка) и Љубица Цвеџановска (родена 1939 иџио џака во с. Луке, Кривоаланечко, од 1972 живее во Крива Паланка); снимила Весна Маџиџашевиќ (1987); деџифрирала и мелоџрафирала Родна Величковска; се њее коџа жеџвариие се враќаџи дома.

23. Жетва се зажнева Јана болна падна

(Малино, Св.Николско)

♩ = 64

(и) Жет - ва се за - жне-ва

(и) Ја - на бол - на пад - на, и!

*жетѡва се дожнева, Јана ѡрисиѡануе,
Јана ѡрисиѡануе, на мајка ѡвори:
– Мајко, сиѡара мајко, ожна ли се ѡле,
ожна ли се ѡле, ѡрошара ли ѡројзе,
сиѡасаа ли, мајко, шија млади класја?
Тијо изѡвара, мајка, сиѡара мајка:
– Керо, мила, керо, ако си од боѡа,
ако си од боѡа, не лежи, да сиѡанеш,
ако си од инаѡ, да лежиш, да умреш!
Девеш ѡдин' лежа, лежала, умрела.*

*АИФ м.л. 2149, с. Малино, Свеѡиниколско; ѡеѡѡ Миѡра и Сиѡјна Та-
севски; снимил и дешифрирал Душко Димиѡровски (1971); мелоѡрафирала
Родна Величковска; се ѡе науѡро.*

24. Жетва се зажнева Јана болна падна

(Кетеново, Кратовски крај)

$\text{♩} = 224$

Е жет - ва се за - жне - ва и!

е жет - ва се за - жне - ва и!

*Јана болна њадна, мајка љу њрашује,
 мајка љу њрашује: – Јано, ќерко Јано,
 Јано, ќерко, Јано, њешко ли си болна?
 – Мамо, мила, мамо, дожна ли се њоле?
 – Ќерко, мила ќерко, ако си ми болна,
 ако си ми болна од њешкања болесњ,
 од њешкања болесњ и да би ми сњанеш,
 ја ако се, ќерко, њи да се њрењраваш,
 њи да се њрењраваш, ја да ње закоњам!*

АИФ м.л. 1717, с. Кењеново, Крањовско; њее Деса Андреева; снимил и дешифрирал Арсен Крсњевски (1970); мелоѓрафирала Родна Величковска; се њее науѓро.

25. Заблејало рудо јagne

(Гостиражни, Прилепско)

$\text{♩} = 60$

(а) За - бле - ја - ло дил-бер, ру - до јag - не,

(о) и! дил-бер, ру-до јag - (аг) - не, и!

*во ѿланина, на ѿладнина,
на исѿаѿа ѿорешѿина!
Девеш ѿрла ѿоминале,
своја мајка не си нашло,
'е забрале Турци беѿлиции.*

*АИФ м.л. 1270, с. Гостѿиражни, Прилејско; ѿее Пројка Момироска; сним-
ила Горица Рисѿеска (1970); дешифрирала и мелоѿрафирала Родна Величковс-
ка; се ѿее на ѿладне.*

26. Задале ми се ладои

(Гостѿиражни, Прилепско)

$\text{♩} = 64$

(а) За - да - ле ми се ла - до - и,
(а) од Пе - лис - тер - ски ла - го - - - - (о) -
и, и!

*Пелисѿер маѿла ѿаднала,
силен ми вешар ѿовеал,
ѿо Прилејскиѿе ѿолиња,
ѿо ѿие бели арѿаѿии.*

*АИФ м.л. 1269, с. Гостѿиражни, Прилејско; ѿее Пројка Момироска; сним-
ила Горица Рисѿеска (1970); дешифрирала и мелоѿрафирала Родна Величковс-
ка; се ѿее ѿреку ден, коѿа ќе залади.*

27. Зажнеј зажнеј бела Ружо

(Близанци, Кратовско)

♩ = 104

Мо - ри, за - жнеј, за - жнеј и! бе - ла Ру - жо. и!

за - жнеј, за - жнеј еј, бе - ла Ру - жо.

*најнајреда, ѿред аргаји.
 Ружа мајка ѿскарала:
 – Немој, Ружо не зажнивај,
 данаска је шежок ѿразник,
 шежок ѿразник Свеѿа Пеѿка,
 Свеѿа Пеѿка ем Недела!
 Ке ѿресечеш лева рака,
 лева рака, десна нога.³*

*АИФ лениа 3368, с. Близанци, Краѿовско; ѿеа ѿруја жени; снимила Таѿ-
 јана Калчанин (1989); дешифрирала и мелоѿрафирала Родна Величковска; се
 ѿеа на ѿочѿокоѿ на жейваѿа ("на зажневање").*

³ *За варијантиѿе на оваа ѿесна види во зборнициѿе: на Верковиќ 1961: сѿр.
 173, ѿесна бр. 167; Фирфов 1959: сѿр. 199, ѿесна бр. 338/335; Каранов 2000:
 сѿр. 68, ѿесна бр. 64.*

28. Зажнеј зажнеј бела Ружо

(Брусник, Неготинско)

♩ = 60 (Слободно)

За - жнеј, за - жнеј, за - жнеј, за - жнеј, бе - (е) - ла

Ру - жо, за - жнеј, за - жнеј, бе - ла Ру - жо

најнајреда, ѿред аргајѿ!
Мајка Ружа не давала:
– Немој, Ружо, не заживај,
данаски је ѿежок ѿразник,
Светѿа Пејка, јем Недела!
Ружа мајка не слушала,
зажнала је најнајреда,
ѿресекла је лева нога,
лева нога, лева рака.

АИФ м.л. 1280, с. Брусник, Негоѿинско; ѿе Добрила Драганова, родена 1937 година во Крива Паланка; снимил и дешифрирал Пане Емиов (1970); мелографирала Родна Величковска; се ѿе во ѿекој на жеѿварскаѿ рабоѿа.

29. Зажни, запеј тенка Руже

(Конче, Радовишко)

♩ = 52 Слободно

Музичкиот запис е на третиот систем. Првиот систем содржи две нотни линији: горната е мелодијата, а долната е басот. Под нотите се наоѓаат српските текстови: 'За - жни за - пеј, мо - ри, тен - ка'. Вториот систем исто така содржи две нотни линији со текстот: 'Ру - же ле, за - жни за - пеј пеј,'. Третиот систем содржи две нотни линији со текстот: '(и) ле - ле, тен - ка Ру - же, и!'. Нотите се во 3/8 такт, со слободно темпо.

За - жни за - пеј, мо - ри, тен - ка

Ру - же ле, за - жни за - пеј пеј,

(и) ле - ле, тен - ка Ру - же, и!

**белки њи је рака лека,
рака лека, њолез њолек!
Ем зажнала, зајејала.**

*АИФ м.л. 2708, с. Конче, Радовишко; њеањ Рајна Јованова ("врњачка"),
Тана Младенова и Лена Лазарева ("бучачки"); снимил Горњи Горњиев (1979);
дешифрирала и мелоѡрафирала Родна Величковска; се њее науѡиро.*

30. Зајди зајди јасно с'нце

(Долни Стубол, Пробиштипско)

♩ = 196

Музичкиот запис е на третиот систем. Првиот систем содржи две нотни линији: горната е мелодијата, а долната е басот. Под нотите се наоѓаат српските текстови: 'Зај - ди, зај - ди јас - но сл'н - це и!'. Вториот систем исто така содржи две нотни линији со текстот: 'жи - во да ме зај - деш, и!'. Нотите се во 7/8 такт, со темпо од 196 удара по минут.

Зај - ди, зај - ди јас - но сл'н - це и!

жи - во да ме зај - деш, и!

**да не ми ње колнањ, с'нце,
арѡањи њо њоле,**

арѓаџи њо њоле, с'нце,
 мајсџори у село,
 њосџаџа е џолема,
 крај не мож' да најдам,
 домаќиноџ, јасно с'нце,
 Боѓа њомолује
 да се враџе, с'нце, боже,
 и ушџе њоѓоре,
 њосџа да се, јасно с'нце,
 до крајоџ ожнее.

АИФ м.л. 1489, с. Долни Сџубол, Пробишџиџско; њее Даница Трајанова;
 снимил и дешифрирал Перо Анасџасов (1970); мелоѓрафирала Родна
 Величковска; се њее њоџладне.

31. Зајди, зајди дилбер јасно с'нце

(Гостиражни, Прилепско)

♩ = 72 (Слободно)

(а) Зај - ди, зај - ди дил-бер јас-но сон - це

(о) и!, дил-бер јас-но сон - (он) - це, и!

веќе ми се здодејало,
 од џрошца њовелџи!
 Први вика: – "џовјасајџе",
 друѓи вика: – "џонискоџе",
 џреќи вика: – "не класајџе"!

АИФ м.л. 1008, с. Госџиражни, Прилејско; њее Пројка Момироска; сним-
 ила Горица Рисџеска (1969); дешифрирала и мелоѓрафирала Родна Величковс-
 ка; се њее њоџладне.

32. Зајди, зајди јасно сл'нце

(Пчиња, Кумановско)

♩ = 60 (Слободно)

Ај, зај - ди зај - ди, ај,

зај - ди, зај - ди, мо - ре јас - но сл'н - це.

*мене ми се веќе досадило,
досадило веќе, додејало,
од два до ѝри насѝојника!
Први вика: – "ниско жнејѝе",
друѝи вика: – "брѝо жнејѝе",
ѝреѝјоѝ вика: – "клас збирајѝе"!
А на крај ми ѝлаче мое мушко деѝе,
а ја не можу деѝе да надоју.⁴*

*АИФ м.л. 3451; Пчиња, Кумановско; ѝе Даница Голубовска; снимила
Лидија Сѝојановиќ-Лафазановска (1990); мелоѝрафирала и дешифрирала
Родна Величковска; се ѝе на залез на сонцеѝо.*

⁴ *Слична ѝесна има во зборникоѝ на П. Михајлов ѝод наслов: "Мона `etvarka
на Ов`е Pole" (Михајлов 1924: сѝр. 85, ѝесна бр. 187).*

33. Замркна Виде замркна

(Корешница, Неготинско)

$\text{♩} = 56$

Мо - ри за - мрк - на, Ви - де и! (и)

за - мрк - на, и!

*крај њија рамни друмове,
 крај њија дрвје високе,
 крај њија беле њченице.
 Ја дојде ли на вечера,
 на рудо јагње њчено,
 њреку два дола њчено,
 њреку два рида јадено!*

*АИФ м.л. 1487, с. Корешница, Неђоњинско; њеањ Тодорка Сњефанова,
 Зорка Сњојанова и Трајанка Горѓиева; снимиле и дешифрирале Сњојан
 Василев и Никола Николов (1970); мелоѓрафирала Родна Величковска; се ње
 њоњладне.*

34. Замркнало бело Неде

(Кратово)

$\text{♩} = 60$ Слободно

За - мрк - на - ло, за - мрк - на - ло

бе - - - ло Не - де, и!

њо Кочанско рамно њоле,

со нојнио̄и с̄ӣари ш̄а̄ӣко.
 Из̄говара бела Неда,
 на нојнио̄и с̄ӣари ш̄а̄ӣко:
 – Оди, ш̄а̄ӣе, да одемо,
 овде има армиџи,
 ш̄ебе с̄ӣаро ќе закола̄ӣ,
 мене младо ќе заљубев,
 ќе заљубев, ќе заробев.

АИФ м.л. 1910, Кра̄ӣово; њеа̄ӣ С̄ӣрахилка Љубева и Невенка Сандева;
 снимил и дешифрирал С̄ӣасе Георџиевски (1972); мелоџрафирала Родна
 Величковска; се њее ѡ̄иладне.

35. Запој ми Јанке невесто

(Довезенце, Кумановски крај)

$\text{♩} = 224$

(и) За - пој ми, Јан - ке не - вес -

то, за - пој ми, Јан - ке (и) не - вес - -

то, и!

како ми заман ѡ̄еаше!
 – Не можу, ба̄ӣе С̄ӣојане,
 неш̄ӣо ме ѓлава заболе!
 – Од ш̄ӣо ш̄е, Јанке, заболе?
 – Од синошна̄ӣа вечера,
 вечера риба јаџуља.
 – Кој ѓу е, Јанке, донеја,
 кој ѓу е, Јанке, ѓошвија?
 – Помало бра̄ӣче донело,
 ѡ̄ос̄тара снаа ѓошвила.
 – Јанке ле, Јанке, невест̄ӣо,
 не била риба јаџуља,

Њук' била змија оѡровна.

АИФ м.л. 1465, с. Довезенце, Кумановско; ѡеаѡ Анѡелина Крсѡева и Зорка Арсовска; снимил Јовица Пеѡрушевски (1970); дешифрирала и мелоѡрафирала Родна Величковска; се ѡее ѡреку ден.

36. Засвире Турче Битолче

(Гостиражни, Прилепско)

$\text{♩} = 60$

(а) За - сви - ре тур - че Би - тол - че,

(а) со би - тол - ска - та там - бу - (у) - ра, и!

*со биѡолскаѡа ѡамбура,
ѡо биѡолскиѡе ѡаѡиѡѡа.
– Ивано, моме, Ивано,
качи се ѡоре на диван,
ѡоѡледај долу во ѡоле,
во ѡоле ѡенки ѡоѡоли,
ѡод ѡоѡолиѡе арѡаѡи,
арѡаѡи облоѡ фаѡѡија,
кој ќе ѡоѡоли најѡфрли,
ѡој ќе ја земи Ивано!*

АИФ м.л. 1269, с. Гостиражни, Прилепско; ѡее Пројка Момироска; снимила Горица Рисѡеска (1970); дешифрирала и мелоѡрафирала Родна Величковска; се ѡее ѡреку ден.

37. Застанало дилбер јасно сл'нце

(Пуста Река, Крушевско)

$\text{♩} = 84$ Слободно

И, зас-та-на - ло, дил-бер јас - но сл'н - це, и!

и, стре-де не - бо, дил-бер стре - де зем - ја, и!

*да ми ѓледаӣ вео̄ чудо,
вео̄ чудо нечуено:
жена мажа ѓродаваше,
за белило, за црвило,
за шарено јоѓгледало.*

АИФ м.л. 691, с. Пуста Река, Крушевско; ѓеаӣ Сѓребра Марковска и Ленка Шѓишковска; снимил и дешифрирал Пеце Сѓефановски (1968); мело-ѓрафирал Александар Линин; се ѓее на ѓладне.

38. Застанало дилбер јасно сонце

(Гостиражни, Прилепско)

$\text{♩} = 64$ (Слободно)

(а) Зас - та-на - ло, дил-бер јас-но сон - це, (о) и!,

дил-бер јас-но со - (он) - це, и!

*среде небо, среде земја,
унер ѓледа, вео̄ чудо,
сестра браиша ѓрејродава
за белило, за црвило!*

АИФ м.л. 1008, с. Гостѝиражни, Прилејско; ѝее Пројка Момироска; сним-
ила Горица Рисѝеска (1969); дешифрирала и мелоѝрафирала Родна Величковс-
ка; се ѝее на ѝладне, ѝо најѝолема ѝорешѝина; девојкиѝе се исѝравааѝ, ѝо
сѝавааѝ сриѝи на рамо и ѝеаѝ за да се развеселаѝ и да им биде лесна рабо-
ѝаѝа.

39. Застоја се јасно сл'нце

(Амзабегово, Светиниколско)

$\text{♩} = 168$

(и) За - сто - ја се, за - сто - ја се
јас - но сл'н - це, (е) и! на сред не - бо
на плад - ни - и! - на. и!

ѝа си ѝледа ѝоре - доле,
ѝоре - доле сред чарѝија,
како сесѝра браѝи ѝродава,
за белило, за црвило,
за шарено оѝледало!
Продава ѝо и му вика:
– Да ми дојдеш, мило браѝче,
да ми дојдеш ѝа на ѝосѝи!
А браѝче & одѝовара:
– Ке ѝи дојдам, мила сесѝро,
к'ѝ ке врба ѝројзе роде,
к'ѝ ке ѝламња ласѝар ѝуѝѝи,
к'ѝ ке ѝавран обелее!

АИФ м.л. 2705, с. Амзабегово, Светѝиниколско; ѝеаѝ Павлина Трајкова,
Блаѝуна Јачева и Блаѝа Блажева; снимил Горѝи Горѝиев (1979); дешифрирала и
мелоѝрафирала Родна Величковска; се ѝее на ѝладне.

40. Извикна мома од поле

(Црн Камен, Виничко)

$\text{♩} = 252$

Из - вик - на мо - ма од по - - - ле, мо - ре,

и из - вик - на мо - - - ма од по - ле.

*од њоле, мома, од њосџа:**– О, леле, боже до боџа,
изџорех, мале, за сенка,
за сенка, мале, за вода!**Дочул ја овчар јод џора:**– Ела си, моме, кај мене,
кај мене сенка ладовна,
кај мене вода сџудена,
кај мене бела њоџача,
кај мене џџ'нка баница,
кај мене јаџне џечено,
кај мене џруџка сирење,
кај мене резен јаболка,
кај мене луџа ракија,
кај мене вино црвено!*

АИФ м.л. 1733, Црн Камен, Виничко; џее Свезда Миленковска, родум од с. Завој, Охридско; снимил Пеџар Сџерјовски (1971); дешифрирала и мелоџрафирала Родна Величковска; му се џее на некој случаен минувач среде жей-ваџа.

41. Излегла Јана по поле

(Карамани, Битолско)

$\text{♩} = 224$

Из - лег - ла, Ја - на по по - ле,
да ви - ди, Ја - на по - ле - - то.

дали е њоле сѣасано,
дали е жейва сѣгнаѣа,
да збери Јана арѣаѣи,
арѣаѣи, млади жейвари.
На ѣаѣ је среѣна Турчинче,
Турчинче, младо Теѣовче.
Турче на Јана ѣовори:
– Оѣфрли, Јано, ѣуљбеноѣ,
да ѣи ѣо видам лицеѣо,
дали ѣрилеѣа на мене,
млада ан'ма да сѣанеш,
на висок чардак да седиш,
жолѣи флориње да нижиш,
на бело ѣрло да носиш!
Турче и вели, ѣовори:
– Еј ѣиди, Јано, убава,
деј ѣиди, Јано, ѣиздава,
кандисај, Јано, за мене,
кандисај, душо, за мене!
Јана му вели, ѣовори:
– Макни се, Турче, од мене,
јас имам момче овчарче,
.....
јас сум си мома крсѣена,
јас сум си мома Рисјанка,
вераѣа не си ја ѣредавам,
Турчинка јас не сѣанувам!

АИФ м.л. 2648, Торонио, Канада; ње Василка Марковска, родена во с. Карамани, Бишолско; снимил Ѓорѓи Ѓорѓиев (1978); дешифрирала и мелоѓрафирала Родна Величковска; се ње преку ден.

42. Јагне блее више село

(Мушково, Кратовско)

♩ = 108

Ја - не бле - је, Стој - не мо - ри, ви - ше се - ло,
ја - не бле - је доб - ро мо - ри, ви - ше се - ло.

*ѡрашајѡе ѓо зошѡо блеје,
дали блеје за солчица,
дали блеје за водица?
– Ни си блеје за солчица,
ни си блеје за водица,
ѡук' си блеје за Сѡојана,
ѡук' си блеје за овчара!
Каѡѡ си беше Сѡојан овчар,
ѡасиѡѡе му беше ѡо ливади,
вода ѡеѡе од извори,
а с'к Сѡојан ожени се,
ѡасиѡѡе му ѡо буњѡиѡѡе,
вода ѡе ѡо јелаѡи,
ѡладниѡѡе му ѡод сѡреѡѡе.*

АИФ м.л. 3426; с. Мушково, Краѡовско; ѡе Еврона Неделковска; снимила Весна Маѡѡијашевѡк (1990); мелоѓрафирала и дешифрирала Родна Величковска; се ѡе наѡѡро.

43. Јагње блеје више село

(Кетеново, Кратовско)

$\text{♩} = 112$

Јаг - ње бле - је Стој - - - не мо-ри, на

е - зе - ро јаг - ње бле - је, Стој - не мо-ри,

ви - - - ше се - ло.

*ја љрашај ља, зашљо блеје,
дали блеје за љравица,
или блеје за водица,
дали блеје за сенчица!?
– Ниљу блеје за љравица,
ниљу блеје за сенчица,
ниљу блеје за водица,
љук' си блеје за овчара,
за овчара, за Сљојана.
Додек' беше Сљојан овчар,
љо ливаду љраву љасе,
на извори воду љие,
у љланину лад ладуе,
на мермера солче лљже.
Ољкако се Сљојан жени,
љо буњиишље љраву љасе,
љо мрамори воду љие,
а љод сљреи лад ладуе.*

АИФ м.л. 3429, с. Димонце, Крайовско; ње Јана Сџојанова од село Кеџеново, Крайовско; снимила Весна Маџијашевиќ (1990); дешифрирала и мелографирала Родна Величковска; се ње науџро.

44. Јано мори Јано, сл'нце разгрејало

(Кнежево, Кратовско)

$\text{♩} = 60$ (Слободно)

Ја - но мо - ри, Ја - но сл'н - це раз - гре - ја - ло и!

Ја - но мо - ри, Ја - но сл'н - це раз - гре - ја - ло и!

*сл'нце разгрејало њо Шар њо њланина,
 њо Шар њо њланина, њо нова градина,
 њо нова градина, њо Јанино цвеќе,
 њо Јанино цвеќе, њо ран бел босилок,
 њо ран бел босилок, њо жуџи карамфил,
 њо жуџи карамфил, њо алови ружи.*

АИФ м.л. 3406, Крайово; ње груџа жени од село Кнежево, Крайовско; снимила Таџјана Каличанин (1990); мелографирала и дешифрирала Родна Величковска; се ње ѡреку ден.

45. Јасно сл'нце што си застанало

(Пиперово, Штпско)

$\text{♩} = 56$ (Слободно)

Мо - ре јас - но сл'н - це и! (и)

шо си за - ста - на - ло, и!

сред на не - - - бо - - - то, и!

The musical score is written in a single system with three staves. The first staff contains the melody with lyrics 'Мо - ре јас - но сл'н - це и! (и)'. The second staff continues the melody with lyrics 'шо си за - ста - на - ло, и!'. The third staff concludes the melody with lyrics 'сред на не - - - бо - - - то, и!'. The tempo is marked as '♩ = 56 (Слободно)'. There are some performance markings like 'Cresc.' and 'rit.' in the score.

АИФ м.л. 2705, с. Пиперово, Штпско; њеај Гена Крсјева и Дилбера Нацева; снимил Горѓи Горѓиев (1979); дешифрирала и мелографирала Родна Величковска; се ње на њладне.

46. Јордан ми се бога помолује

(Дедино, Радовишко)

$\text{♩} = 224$

Мо-ри, Јор - дан ми се ле, бо - га по - мо - лу,

(е) бо - га по - мо - - - лу - је!

The musical score is written in a single system with two staves. The first staff contains the melody with lyrics 'Мо-ри, Јор - дан ми се ле, бо - га по - мо - лу,'. The second staff continues the melody with lyrics '(е) бо - га по - мо - - - лу - је!'. The tempo is marked as '♩ = 224'.

*– Зајди, њојди, мило јасно с'нце,
да ми дојде Деница девојка,
да ми леѓне на деснајџа рака,
да њреѓрнам Деница девојка,
да њомине џај ми силен мерак!*

*Како ми се бо̄га̄ ѿмолило,
ѿака зашло ѿова јасно с'нце!
Не му дошла Деница девојка,
ѿук му дошла една луѿа змија,
одвила се од деснаѿа рака,
завила се на деснаѿа но̄га.*

АИФ м.л. 2707, с. Дедино, Радовишко; ѿеаѿ Ружа Гуширова, Елена Тошева и Божана Гуширова; снимил Горѿи Горѿиев (1979); дешифрирала и мелоѿрафирала Родна Величковска; се ѿе на ѿладне.

47. Карај Дене накрај да карамо

(Подржико̄в, Кривоаланечко)

$\text{♩} = 224$

Ка - рај Де - не, мо-ре ле, на крај

да ка - - - ра - мо.

*На крај има голема обло̄га.
Обла̄гаѿ се момче и девојче,
да ѿресѿијаѿ на вр' на ѿланина,
да ѿресѿијаѿ да се не задеваѿ.
Момче дава коња со све седло,
а девојче ѿрдан исѿод ѿрло.
Момче сѿие како рудо јагње,
а девојче како морска риба!
– Сѿани, лудо, живо не сѿанало,
ја ѿрежало ѿрдан исѿод ѿрло,
ѿи не може коња со све седло,
обло̄га је ѿвоја и ја сам ѿи ѿвоја.*

АИФ м.л. 3418, населба Горно Лисиче, Скојско; ѿе Сѿојанка Анѿелова, родена во село Подржико̄в, Кривоаланечко; снимила, дешифрирала и мелоѿрафирала Родна Величковска (1988); се ѿе иреку ден.

48. Кинисала ми жална Димана

(Сланско, Порече)

♩ = 104

Ки-ни-са-ла ми жал-на Ди-ма-на,

кинисала ми горе њланина
 јачмен да жнијајџ, лен да доберайџ.
 Је сусрејова Турмана Турџи,
 Турмана Турџи, Кайџун Еџујџи!
 Је зајлениле жална Димана,
 је одведоја кайџунска земја,
 кайџунска земја, кайџун черџарска!
 Шџо је чувале девейџ годиње,
 дење на сонџе, ноке на чере,
 на десейџајаа дејџе родило!
 Шџо је дадова два сџаја в раџе,
 два сџаја в раџе, џорба на рамо!
 Је исџрашиле од село в село,
 јод село в село, нејзино село,
 нејзино село, нејзина кука:
 – Даруј ме, даруј, сџара ле, мајко,
 жиџи керка џи, жална Димана!
 – Ајде, јод џука, Кайџун Еџујџе,
 кај имам керка, жална Димана?!
 – Даруј ме, даруј, мила ле, снао,
 жиџи з'лва џи, жална Димана!
 – Ајде, јод џука, Кайџун Еџујџе,
 кај имам з'лва, жална Димана?!
 – Даруј ме, даруј, мило ле, внуче,
 жиџи џејџка џи жална Димана!
 Шџо е џознало незино внуче,
 иџо е дадова ми(в)скион сајун,
 је исџрашиле шарена чеџма,
 да џо измијејџ белоџо лице!
 Тука џоминал незин(и)ојџ сџојџан,
 – Да, ој, џи џебе, Кайџун Еџујџе,
 да не џомина една Еџујџка?
 – Не џоминаа овде Еџујџки,
 џуку дај ми џо да џо надојам,

*да го надојам машкошо дејше!
Го надојало, кај мајка ѝошло.*

АИФ м.л. 1003, с. Сланско, Порече; ѝе Цветанка Пенческа; снимил Милан Ристиќски (1969); дешифрирал Дражан Ристиќски; мелографирала Родна Величковска; се ѝе преку ден.

49. Кинисало Боје со девер на гости

(Гостиражни, Прилепско)

$\text{♩} = 60$ (Слободно)

(а) Ки - - - ни - са - ло Бо - - је,

(а) со де - вер на гос - (ос) - ти, и!

*со девер на гостѝи, со девер & Никола,
девер Никола вели: – Боје, бело Боје,
ѝи да си ми моје, моје, само моје!
– Брајче, мило брајше, како не сум ѝвоје,
како не сум ѝвоје, ко' сум на брајша ѝи,
– Боје, бело Боје, ѝи да си ми моје,
ѝи да си ми моје, моје, само моје,
није да лежѝме, на едно ѝерниче.*

АИФ м.л. 1008, с. Гостѝиражни, Прилејско; ѝе Пројка Момироска; снимила Горица Ристиќска (1969); дешифрирала и мелографирала Родна Величковска; се ѝе кога жейвариѝе преминавааѝ од една нива на друга.

50. Климна ми сонце да зајде

(Брусник, Неготинско)

$\text{♩} = 224$

Клим - на ми сон - це, ле - ле, да зај - де,

ој, ле - ле, ле - ле, мо - ри, да зај - де.

*за шаја долга редена,
и за реденај, љазана,
и за љазанај ливада,
и у ливада шойола,
и љод шойола изворче,
и до изворче килимче,
и на килимче Елија.
Одоздола иде Тодора,
и љод мишкаша алаца,
и на Ејлија љовори:
– Без мака да искроши,
без иља да љо сошиеш.*

АИФ м.л. 1280, љее Трајана Мишева, родена 1952 љод. во с. Брусник, Нељоштинско; снимил и дешифрирал Пана Емишов (1970); мелољрафирала Родна Величковска; се љее во шекош на рабошаша.

51. Колико је Бањско поле

(Луке, Кривоаланечко)

♩ = 72 (Слободно)

Мо-ре, ко-ли-ко је Бањ-ско по-ле (е)

Не-до, Не-до, бе-ла Не.. (е) Не - до.

*ѿолко дл'го и широко,
ѿокрај ѿље едно дрво,
едно дрво нагорело
и ѿод дрво сиво сѿадо,
овчар не е бела Неда,
на рука ву сива крошња,
и у крошња свилен рукав,
свилен рукав за овчара.*

АИФ м.л. 3118, с. Луке, Кривоаланечко; ѿеаѿ Злаѿа Величкова и Јанин-ка Илиева; снимил Трѿко Бицевски (1984); мелоѿрафирала и дешифрирала Родна Величковска; се ѿее коѿа заѿочнува жеѿѿваѿа.

52. Коливо је Врањско поле

(Кнежево, Кратовско)

♩ = 60 Слободно

Еј, ко - ли - ко је
 Врањ - ско по - ле, еј, Ко - чан - ско,
 Не - до ле, Не - до, (и) Не - до.

*Нигде дрво, нигде сенка,
 на сред њоле едно дрво,
 и њод дрво вакле овце,
 вакле овце и овчари.*

*АИФ м.л. 2042, с. Кнежево, Крајовско; њеањ Ружа, Ружица и Љубица
 Николови; снимил и дешифрирал Сѓасе Ѓеорѓиевски (1973); мелоѓрафирала
 Родна Величковска; се њее њоѓладне.*

53. Ладан ветар дува

(Малино, Св.Николско)

♩ = 60

Ла - дан вс - тар ду - ва и!
 тен - ки клас - ја но - си.

ш̄енки гласја носи, на јовчарска с̄ирана.
 Овчар с̄иадо њасе, и га љушо к'лне:
 – Да би, с̄иадо, да би сешо ис̄укало!
 На д'н, с̄иадо, на д'н, њо двес̄иа, њо ш̄рис̄иа,
 на ноќ, с̄иадо, на ноќ, сише до иљадо,
 ња да иду, с̄иадо, леше сос аргаши,
 леше сос аргаши, зиме сос свайшови.

АИФ м.л. 2149, с. Малино, Свешниколско; њеаш Мишра и Сшојна Тасевски; снимил и дешифрирал Душко Димитровски (1971); мелографирала Родна Величовска; се ње преку ден.

54. Леле Маро алт'н Маро

(Конче, Радовишко)

♩ = 52 Слободно

Ле - ле, Ма - ро, ле - ле, ал - т'н Ма - ро,
 ле - ле, Ма - ро, и! (и) ле - ле ал - т'н
 Ма - ро, и!

њраши книга с̄иајаши,
 с̄иајаши Негошински,
 да собереш аргашише,
 да му жнејаш њченицише,
 њченицише Тиквешкошо,
 Тиквешкошо рамно њоле.
 Собирале, ошиделе,
 сви аргаши на жешваши,
 алт'н Мара њод сенкаши,
 кога било за ручоко...¹

¹ Слична варијанти се среќава и во зборницише на Сшоилов 2000: с̄ир. 123, њесна бр. 86, насловена како "Порачал је госшодаре" и на Пенушлиски 1980: с̄ир. 98, њесна бр. 28, њод наслов: "Пишревка маша њлела".

АИФ м.л. 2708, с. Конче, Радовишко; њеаѡ Рајна Јованова ("врѡачка"), Тана Младенова и Лена Лазарева ("бучачки"); снимил Ѓорѓи Ѓорѓиев (1979); дешифрирала и мелоѓрафирала Родна Величковска; се ѡе на ѡладне (незавршена).

55. Лели ти реков девојко

(Госторажни, Прилепско)

$\text{♩} = 60$ (Слободно)

(а) Ле - ли ти ре - ков де - - вој - ко,

(а) не о - ди по - ле на жет - (ет) - ва, и!

*ѡле се долзи слодои,
дур н' исѡераш не ручаш!*

АИФ м.л. 1008, с. Гостѡражни, Прилеѡско; ѡе Пројка Момироска; снимила Горица Рисѡеска (1969); дешифрирала и мелоѓрафирала Родна Величковска; се ѡе науѡро; ѡеачкиѡе се исѡравааѡ, ѡи сѡавааѡ сѡѡвиѡе на рамо ја и ѡеаѡ ѡеснаѡа.

56. Мајка Јове повикује

(Довезенце, Кумановско)

$\text{♩} = 196$

И Мај - ка Јо - ве ој, мај - ка Јо - ве
до - ви - ку - је, (и) мај - ка Јо - ве
по - ви - ку - је о и!

– Ајде, Јове, дома дојди,
 дома дојди да вечераш,
 да вечераш две вечери,
 една мрсна, друга њосна,
 њоснаша е бел' њогача,
 мрснаша е љуш' кокошка.
 – Пелин да е шај' вечера,
 нели не е сос девојче,
 сос девојче, сос селанче!
 – Ајде, Јове, дома дојди,
 дома дојди, да си лежнеш!
 – Трње да е шај' њосшела,
 нели не је сос девојче,
 сос девојче, сос селанче!

АИФ м.л. 1466, с. Довезенце, Кумановско; њеаш Анѓелина и Зорка Милеви; снимил и дешифрирал Јовица Пејрушевски (1970); мелографирала Родна Величковска; се њее њреку ден.

57. Марко сено коси

♩ = 60

(Гостиражни, Прилепско)

*на врв на ѝланина
со сребрена коса,
Мара ѝлајно ѝкаи
во ладни ѝроскои, 2x
со сребрени разбој.*

*АИФ м.л. 1269, с. Гостиражни, Прилејско; ѝее Пројка Момироска; сним-
ила Горица Рисѝеска (1970); дешифрирала и мелоѝрафирала Родна Величковска;
се ѝее коѝа жейвариѝе се враќаѝи дома.*

58. Минал Марко низ турски дворои

$\text{♩} = 64$ (Гостиражни, Прилепско)

(а) Ми - нал Мар - ко низ тур - ски дво -

ро - и, (о) и!, низ тур - ски дво -

ро - - - - (о) - и, и!

*Го догледа Турчинка девојка,
 – Ела, ела, Марко добар јунак,
 да ти клајам едно лејо име,
 дали Мевмед, дали Мевмед аџа!
 Викум вика Марко добар јунак:
 – Ела, ела, Турчинке, девојко,
 да ти клајам едно лејо име,
 дали Анџа, дали Ангелина!*

*АИФ м.л. 1269, с. Гостиражни, Прилепско; иее Пројка Момироска; сним-
 ила Горица Рисџеска (1970); дешифрирала и мелографирала Родна Величковс-
 ка; се иее во шекои на денои.*

59. Мома момче излагала

$\text{♩} = 252$ (Железница, Кратовско)

Мо - ма мом - - - - - мо - ма мом - че
из - ла - га - ла, мо - ма мом - че пре - ва - ли -
ла ој!

*за едно киџче ран босилок!
Не е киџче како киџче,
џо е било бело џрнче,
бело џрнче маџарешко!
Мома момче излаџала,
за една сламка р'женица!
Не е сламка како сламка,
џук' е било машко деџе,
машко деџе, нојна з'лва,
мила з'лва на жейва е,
ем си жнее, џесна џее,
џесна џее за џолнока.*

АИФ м.л. 3428, с. Железница, Краџовско; џеаџ Пвеџа Сџефанова и Јелџица Димџиџрова; снимила Весна Маџиџашевиќ (1990); деџифрирала и мелоџрафирала Родна Величковска; се џее џреку ден.

60. Мома момче прелажало

(Тополовиќ, Кратовско)

$\text{♩} = 224$

Мо - ма мом - че, мо-ма мом - че пре - ла - жа

ло, пре-ла - жа - ло, пре - ла жа - ло.

за два ѓрозда, бело ѓрозје!
 Тој не било бело ѓрозје,
 штој е било јаѓурида,
 прелажало и земало!
 Чувале се до година,
 дал ни Госпоиш мушко деише,
 ња ми дошле бела црква,
 машко деише да си крсиаиш!
 Па минале преку вода,
 водаиша е пресушила,
 заминале преку поле,
 полейшо се зајалило,
 заминале преку гора,
 гораиша се исушила!
 Па оишиле бела црква,
 девеш поја занемеле,
 девеш јака ослейеле,
 све иконе појагаале,
 дека биле браиш и сестра.

АИФ м.л. 1910; њеаиш Елица Рисцова и Мица Јакимова, родени во село
 Тојоловиќ, Крајовско; снимил и дешифрирал Сјасе Георѓиевски (1972); мело-
 графирала Родна Величковска; се њее преку ден.

61. Мома оре у гора зелена

(Подржикоњ, Кривоаланечко)

♩ = 140

Мо-ма о - ре у го - ра зе - ле - на, у го - ра зе - ле - на.

*Ѐреорала царевѝ друмовѝ,
 ечмен сее, жуѝо злайѝ жнее,
 р'ж љо сее, бело сребро жнее,
 ов'с сее, жуѝа свѝла жнее!
 А сељани, сељани - душмани,
 сви ојдоа цару на давија.
 – А ој царе, царе јаљумине,
 криво седиш, а ѝраво да судиш,
 мома оре у љора зелена,
 ѝреорала ѝвоиѝе друмовѝ,
 ечмен сее, жуѝо злайѝ жнее,
 р'ж љо сее, бело сребро жнее,
 ов'с сее, жуѝа свѝла жнее!
 – Е, сељани, сељани рисјани,
 ја земеѝе момѝни волови,
 ја земеѝе момѝноѝо рало,
 ѝреореѝе момѝно орање,
 ѝосејѝе љо све бела ѝченица,
 ке се роди све црна класѝица!*

АИФ м.л. 1467, с. Клечовце, Кумановско; ѝее Гина Илиевска, родена во село Подржикоњ, Кривоаланечко; снимил и дешифрирал Јовица Пеѝрушевски (1970); мелољрафирала Родна Величковска; се ѝее во ѝекоѝ на деноѝ.

62. Мори девојко од поле

(Гостиражни, Прилепско)

♩ = 60 (Слободно)

Мо - ри де - вој - ко од по - ле, по - кре - ни
гај - тан по - го - (о) - - - ре, и!

**да не го ваџи росаџа,
да џи ограда зајџаноџ!**

*АИФ м.л. 1008, с. Гостиражни, Прилепско; џее Пројка Момироска; сним-
ила Горица Рисџеска (1969); дешифрирала и мелографирала Родна Величковс-
ка; се џее науџро; џеачкиџе се исџраваџџ, го сџаваџџ сџџџ на рамо и ја
џеџ џеснаџџ.*

63. Наруча Магде поруча

(Огут, Кривопаланечко)

♩ = 224

На - ру - ча Маг - де, по - ру -
ча, на - ру - ча Маг - де (џ)
по ру - - ча ој.

**– Мајка на го сџџ да дојде,
браџеџо да ми доведе,
а џаџко да не дооди,
на лоџо месџџо ме даде,
на го ли риди без дрва,**

на суи долје без вода,
из бунар вода да вадам,
у леґен да ґу сиујем,
у леґен шайка да йерем,
на чекрк да ґо извијам,
на сицим да ґо йосиелам,
с'с душа да ґо исушам.

АИФ м.л. 2719, с. Иванковци, Велешко; йеаи Јованка Манева и Борка
Горјева, родени во с. Оґуи, Кривойаланечко; снимила Цвешанка Орґанциева
(1979); дешифрирала и мелоґрафирала Родна Величковска; се йее во шекои на
денои.

64. Наруча Магде поруча

$\text{♩} = 196$ (Довезенце, Кумановско)

На - ру - ча Маг - де по - ру - ча,
на - ру - ча Маг - де (и) по - ру - -
ча и!

– Мајка на ґоси да дојде,
и браше да ми доведе,
ја шаше жив да не дојде,
мноґо сам љуша на шаше,
зашто ме овде одаде,
јо вија сирани без вода,
из бунар воду да вадим,
јод леґен воду наливам,
на младо шоске да йеру,
на сицим да ги йровеју,
с'с душу да ги исушу,
с'с лице да ги оґреју.

АИФ м.л. 1466, с. Довезенце, Кумановско; њеаѡ Анѡелина и Зорка Милеви; снимил и дешифрирал Јовица Пеѡрушевски (1970); мелоѡрафирала Родна Величковска; се ѡе ѡреку ден.

65. Не претезај половина

(Добровница, Кривоаланечко)

$\text{♩} = 108$

Не пре - те - зај, Јов - ке мо ри, по - ло - ви - на, не пре -
те - зај, доб - ро мо - ри, по - ло - ви - на.

*сѡрема мене беѡарина,
немам ѡари да ѡе куѡам!
– Па и ѡој ли да ѡе учам:
ѡродај ѡрло со сѡ сѡадо,
ѡродај лојзе со сѡ ѡројзе,
ѡродај коња со сѡ седло,
земи ѡари куѡи мене,
води дома за невестѡа!*

АИФ м.л. 3348, с. Добровница, Кривоаланечко; ѡеаѡ Милевка Цвеѡковска (родена во 1929 ѡод. во Добровница) и Сѡојанка Цвеѡковска (родена во 1949 ѡод. во Меѡежево, Кривоаланечко); снимила Таѡјјана Каличанин (1987); дешифрирала и мелоѡрафирала Родна Величковска; се ѡе ѡоладне, коѡа сонцеѡо заоѡа.

66. Не претезај половина

(Горобинци, Св.Николско)

♩ = 108

Не претезај, Јов - - ке мо ри, по - ло - ви -

на, не претезај, доб - - ро мо - ри,

по - ло - ви - на.

*с̄ирема мене бекарина,
 немам њари, да те куйам!
 – Па и њој ли да те учам!
 Продај њрло со с̄е с̄ӣадо,
 њродај лојзе со с̄е ѓројзе,
 њродај коња со с̄е седло,
 земи њари куйи мене,
 води дома за невес̄ӣа.*

АИФ м.л. 1557, с. Горобинци, Свеш̄иниколско; њеањ С̄ӣојка и Милица Коцеви; снимил и дешифрирал Веселин Додевски (1970); мелографирала Родна Величковска; се њее њреку ден.

67. Недо бела Недо

(Гостиражни, Прилепско)

♩ = 64 (Слободно)

Не - до бе - ла Не - до, не стој
на бел ка - - - (а) мен, и!

*камен се белее,
џрло се лелее,
овчар ње дочуло,
од Невен ѓланина,
од високи борје!*

*АИФ м.л. 1008, с. Гостиражни, Прилејско; ѓе Пројка Момироска; сним-
ила Горица Рисѓеска (1969); дешифрирала и мелоџрафирала Родна Величковс-
ка; се ѓе ѓреку ден.*

68. Обеле поле Нико ле

(Гостиражни, Прилепско)

♩ = 60

(а) О - бе - ле по - ле Ни - ко, ле,
(а) мо - ме - то ни се раз - бо -
(о) - ле, и!

Ден глава боли, ден срце,
ден шенка ѿловина.
Полешо ми се ѿдожна,
момешо ми ѿрисанало.
– Мајко ле, сшара мајчице,
дали се ѿле ѿдожна,
дали се вино шурило,
дали се мажа' момише,
дали се Сшојан ѿсврши?

АИФ м.л. 1269, с. Госширажни, Прилејско; ѿе Пројка Момирска; сним-
ила Горица Рисшеска (1970); дешифрирала и мелографирала Родна Величковс-
ка; се ѿе во шешош на денош.

69. Облагала се Петкана

(Подржиконь, Кривопаланечко)

$\text{♩} = 224$

Об - ла - га - ла се Пет - ка - на, и! об - ла - га -
ла се, мо - ри не - вес - та.

сос њоњи девер најмали,
да жнее бела, иченица
шшо дваес' д'на орање,
до ѿладне да гу дожнее.
Сшанала рано Пејшкана,
сшанала рано невеша,
избања мушко дешенце,
ошиде ѿле широко,
осшави деше у шавор,
ѿа си ѿочнала да жнее.
До ѿладне гу е дожњала,
ошиде дома Пејшкана,
забрави мушко дешенце.
Девеш је краве измузла,
десеша бела Белана.
Рикна си бела Белана

за нејно машко ш̄еленце.
 Пе̄йка̀на се е се̄ишла
 за нејно машко де̄иенце.
 О̄ӣиде по̄ље широко
 да ш̄ражи де̄ӣе у шавор.
 У среќа сре̄ӣна два вука,
 и на Пе̄йка̀на го̀вора̄ӣ:
 – Пе̄йка̀но, млада невест̄ӣо,
 најдо̀мо де̄ӣе у шавор!
 К'ш̄ му ӣелени це̄ӣевме,
 оно се мило смееше,
 а к'да не̄го по̄чнавме,
 ӣисна си де̄ӣе да ӣлаче:
 – Прокле̄ӣа да си ма̄јчице,
 заш̄то се фаќаиш обла̄а!²

АИФ м.л. 3418, населба Горно Лисиче, Скопје; ӣе С̄тојанка Ан̄гелова,
 родена во село Подржикоњ, Кривопа̀ланечко; снимила, дешифрирала и мело-
 графирала Родна Величковска (1988); се ӣе по̀ладне.

70. Овој поле не је наше

(Луке, Кривопа̀ланечко)

♩ = 104

Е,
 ој, о - вој по - ље (и) не је на -
 ше, ој.

не је наше, но је ш̄уѓе,
 босиљково, невеново,
 со босиљок насадено,
 со невен је о̀градено!

² Варијан̄та на оваа ӣесна има во зборнико̄и на П. Михајлов под наслов:
 "Petkana se obloga da po'xne niva" (Mihajlov 1924: *с̄тр.* 114, ӣесна бр. 229).

*До сред по̀ле с̄иудна вода,
а до вода малкој моме,
с'лзи ш̄оче с̄иудне воде!
Оздол иде младо момче,
окола воде врано коњче,
да најое с̄иудне воде.*

АИФ м.л. 3302; њеа̄и Јованка Аврамовска Ѓорѓиевска (род. 1941 год. во с. Луке, Кривојаланечко, а од 1977 г. живее во Крива Паланка) и Љубица Цветановска (год. 1939 г., во с. Луке, Кривојаланечко, а од 1972 година живее во Крива Паланка); снимила Весна Маџијашевиќ (1987); дешифрирала и мелодизирала Родна Величковска; се њеа̄и кога жешварише се враќаа̄и дома.

71. Огрејала месечина

♩ = 104 (Луке, Кривојаланечко)

Е,

ој, ог - ре - ја - ла (и) ме - се - - - чи -

на, ој.

*о̀грејала ш̄амо доле,
ш̄амо доле, ис̄ход село,
ис̄ход село, ју ливаде,
ју ливаде, до кладанче,
до кладанче, ју ш̄о̀поле,
ју ш̄о̀поле ш̄ри г̄њезденца,
ју г̄њезденца ш̄ри њиленца.
Едно њо̀је њред вечера,
друго њо̀је њо вечера,
ш̄реко њо̀је беле зоре.
Тој ш̄ишо њо̀је њред вечера,
ш̄о̀ја вика: "вечерајше",
ш̄о̀ј ш̄ишо њо̀је њо вечера,
ш̄о̀ја вика: "лежнувајше",*

ѿој шѿо ѿоје беле зоре,
ѿоја вика: "сѿанувајѿе"!

АИФ м.л. 3302; ѿеаѿ Јованка Аврамовска Ѓорѓиевска (род. 1941 год. во с. Луке, Кривоѿаланечко, а од 1977 г. живее во Крива Паланка) и Љубица Цветѿановска (р. 1939 г., во с. Луке, Кривоѿаланечко, а од 1972 год. живее во Крива Паланка); снимила Весна Маѿиѿашевиќ (1987); дешифрирала и мелографирала Родна Величковска; се ѿее кога жейвариѿе се враќааѿ дома.

72. Огрејала месечина

(Кнежево, Кратовско)

♩ = 224

О-гре - ја - ла ме-се - чи - на, да - но, да - но

(о) да - но ле, да би еј, Гер - ма -

но - - - (о) о.

ѿо сво ѿоле и ѿо наше,
и у ѿоле ѿри ѿојоле,
у ѿојоле ѿри гнздиња,
у гнздиња ѿри ѿилиња:
ѿрво ѿоје ѿред вечера,
вѿоро ѿоје ѿо вечера,
ѿреѿо ѿоје бели зори.

АИФ м.л. 2042, с. Кнежево, Краѿовско; ѿеаѿ Ружа, Ружица и Љубица Николови; снимил и дешифрирал Сѿасе Георѓиевски (1973); мелографирала Родна Величковска; се ѿее ѿреку ден.

73. Остана ти крива коза

(Кетеново, Краговско)

♩ = 128

Ос - та - на ти кри - ва ко - за,
 да - до ле мо - ри, Стој - ко ле,
 да - до ле, Стој - ко ле, и!

*ѝријди, дојди, ѝрибери љу,
 ем козаѝа, ем момаѝа,
 баѝе ле, море, Сѝојане,
 баѝе ле, Сѝојане, и!
 Терај коза ју козара,
 а момаѝа ју кошара.*

*АИФ м.л. 3431, с. Кеѝеново, Краѝовско; ѝе Јана Сѝојанова со младиѝе
 невесѝи од забава; снимила Весна Маѝиѝашевиќ (1990); мелоѝафирала и
 дешифрирала Родна Величковска; се ѝе коѝа жейваркиѝе се расѝоложени, ос-
 обено ѝри крајоѝ на жейваѝа; ѝењейѝо им ѝомаѝа со ѝоа ѝиѝо "им дава
 сила" на жейвариѝе да издржаѝ до крај.*

74. Откако се засакавмо

(Добровница, Кривоаланечко)

♩ = 104

От - ка - ко се Дон - ке мо-ри, за - -

са - кав мо, от - ка - ко се, доб - ро мо-ри,

за - са - кав - мо.

*никаде се не видномо,
сал еднашке шамо доле,
шамо доле исход село,
исход село у ливаде,
у ливаде под орасе.
Нешто малко постојамо,
постојамо, идумамо,
од огревак до заодак.
Коњешо ми ков исфрљи,
стиомнише ми кајмак фанаа!
Мајка ши ше повикује:
– Ајде, Донке, дома дојди!*

*АИФ м.л. 3348, с. Добровница, Кривоаланечко; пеаи Милевка
Цвейковска (р. 1929, во с. Добровница) и Стојанка Цвейковска (р. 1949, во с.
Мешежево); снимила Тајјана Каличанин (1987); дешифрирала и мелографи-
рала Родна Величковска; се пее попладне пред да зајде сонцешо.*

75. Откако се засакавмо

(Подржикоњ, Кривоаланечко)

♩ = 120

От - ка - ко се, Дон - ке мо-ри, за - са - ка -

мо, от - ка - ко се доб - ро мо-ри,

за - са - ка - мо, и!

*никако се не видномо,
с'л едн'ш се сосрејнавме,
шамо доле исїод село,
исїод село у ливаде,
у ливаде до кладенче.
Нешїо малко постојамо,
од оѓревак до заодак.
Сїомнише се раскиснаја,
лејкише н& ласїар љушїија!*

*АИФ м.л. 3418, населба Горно Лисиче, Скопје; љее Сїојанка Анѓелова,
родена во село Подржикоњ, Кривоаланечко; снимила, дешифрирала и мело-
ѓрафирала Родна Величковска (1988); се љее љред да зајде сонцешо.*

76. Пладнина мајко пладнина

♩ = 64 (Слободно) (Гостиражни, Прилепско)

(а) Плад - ни - на, мај - ко плад - ни - на, (а) да зна -

и - Тур - чин пра - ви - (и) - на, и!

*ручко' да го донеси,
под сенка да не одведи!*³

*АИФ м.л. 1008, с. Гостиражни, Прилепско; ѝе Пројка Момироска; сним-
ила Горица Рисѝеска (1969); дешифрирала и мелографирала Родна Величковска;
се ѝе на ѝладне, за време на ручек; ѝеснаѝа жешваркиѝе ја ѝееле "од
мака" бидејќи се ручало на жешкоѝо сонце; имено, Турциѝе не им дозволувале
да ручаѝи под сенка.*

77. Пладнина ми дојде, дојде и помина

♩ = 88 (Долни Стубол, Пробиштишко)

Мо - ре, плад - ни - на ми дој - де бра - - - те

(и) дој - де и по - ми - - - (и) - на, и!

*ѝуѝѝи ме, браѝѝе, до дома да ојдам!
- Не ѝе ѝуѝѝам, Дано, има криш да береш,
свеѝѝѝ ми кажује ѝебе ѝе лага̀ло!
- Лага̀, лага̀, браѝѝе, кој ми ѝе излага̀,*

³ Варијанѝа на оваа ѝесна има во зборникоѝ на Сѝоилов 2000: сѝр. 127, ѝесна бр. 97.

кој ми ѿе излаѓал и ѿој душа немал.

АИФ м.л. 1552, с. Долни Дисан, Неѓоѿинско; ѿеаѿ Пеѿра Трајкова и Љуба Илиева од с. Рожден; снимил Киро Андонов (1970); дешифрирала и мелоѓрафирала Родна Величковска; се ѿе во ѿекоѿ на жеѿваѿа.

78. По друм Турци врват

♩ = 96 (Слободно) (Сланско, Порече)

По - друм Тур - ци вр - ват, де - вет бу - ли во-дат.

The musical notation is in a single staff with a treble clef and a key signature of one flat. It features a series of eighth and sixteenth notes, with a triplet of eighth notes marked with a '3' above them. The lyrics are written below the notes.

*сиѿе ѿи давале за една Каурка,
Каурка мирисаѿ к'о киѿка босилек,
Турчинка мирисаѿ к'о ложје варено.*

АИФ м.л. 1003, с. Сланско, Порече; ѿе Цвеѿанка Пенческа; снимил Ми-лан Рисѿески (1969); дешифрирала и мелоѓрафирала Родна Величковска; се ѿе ѿреку ден.

79. Поручај Тоде поручај

♩ = 60 (Слободно) (Гостиражни, Прилепско)

По - ру - чај, То - де по - ру - чај, (а) топ - ло

си - мит - че од вур - (ур) - на, и!

The musical notation is in a single staff with a treble clef and a key signature of one flat. It features a series of eighth and sixteenth notes, with a triplet of eighth notes marked with a '3' above them. The lyrics are written below the notes.

*ѿоѿло симиѿче од вурна,
ѿресно сирење бачилско.⁴*

⁴ Варијанѿа на оваа ѿесна има во зборникоѿ на Сѿоилов 2000: сѿр. 128, ѿесна бр. 98.

*АИФ м.л. 1008, с. Гостџиражни, Прилејско; љее Пројка Момироска; сним-
ила Горица Рисџеска (1969); дешифрирала и мелоџрафирала Родна Величковска;
се љее науџро љред љојадок; жейваркиџе џи осџавааџ ракаџкиџе, џо
сџавааџ сриџи на рамо и осџејувааџ еден сџих од љеснаџа; веднаџ љоџоа се
наведнувааџ и љродолжувааџ да жнеаџ; љо неколку минуџи девојкиџе љак се
исџравааџ и љродолжувааџ да ја љеаџ виџораџа мелосџирофа.*

80. Постаџијо, големџијо

$\text{♩} = 252$ (Кетеново, Кратовско)

Пос - та - ци - јо, пос - та - ци - јо го - лем - ци - јо,
(сј), го - лем - ци - јо, и!

*џвоја нива е џолема,
ама џуџи се арџаџи.
Тој до неџо крива шија,
џој до неџо жуџи каравиљ,
џој до неџо цвеке ружа,
џој до неџо џул џрендафил.*

*АИФ м.л. 1717, с. Кеџеново, Краџовско; љее Деса Андреева; снимил и
дешифрирал Арсен Крсџевски (1970); мелоџрафирала Родна Величковска; се
љее во џекоџи на деноџ; љеснаџа е со изразено хуморисџична поџа.*

81. Провикна Стојна од поста

$\text{♩} = 196$ (Козјак, Штџеско)

Про - вик - на Стој - на од пос - та, ле - ле, про -
вик - на Сто - јан од пос - та.

– Врукина, мамо, шужнина,
 шужнина, мамо, врукина,
 дочуј ме, мамо, ша дојди,
 мукише да ши искажам!
 На раци машко деиенце,
 на глава ручок да носам,
 зошио ме, мамо, омажи,
 на шешка кука богаиша,
 да сшанам рано сабајле,
 да месам девей погачи,
 до девей крави д'измузам,
 рамни дворове да смешам,
 да избањам машко деиенце,
 да исйерам бели йелени,
 да качам ручек на глава,
 да уврзам деише на рамо,
 да идам боса на жейва,
 кај шова поле широко,
 зулеме нивје газдинске,
 не можам йосша да шерам.

АИФ м.л. 1279, с. Козјак, Шшијско; йее Добрина Глигорова, родена 1933 год. во с. Врсаково, Шшијско; снимиле Тома Байев и Илија Здравев (1969); дешифрирала и мелографирала Родна Величковска; се йее на йладне кога владее нейоднослива лейна жорешшина.

82. Раде бело Раде

(Цидимирци, Велешко)

♩ = 72 (Слободно)

(и) Ра - де, и! бе - ло Ра - де,
 (е) и! ве - че - ра - ло ли си и!

– Ја не сам ручало, не да вечерам,
 ја ше шебе чекам од лов да ми дојдеш,
 лов да ми донесеш йолска еребица,
 йолска еребица, морска йрејелица!

---

*АИФ м.л. 2720, с. Цидимирци, Велешко; њее Суѡа Василева Орде-
ва; снимила Цвейѡанка Орѡанѡиева (1979); дешифрирала и мелоѡрафи-
рала Родна Величковска; се ѡее ѡреку ден.*

83. Радо Радиовке, мала Мариовке

(Гостиражни, Прилепско)

$\text{♩} = 60$

(и) Ра - до, Ра - ди - ов - ке, (а) ма - ла
 Ма - ри - ов - - - (ов) - ке, и!

*не врви низ село, не лажи ми сина,
 не лажи ми сина, сина Косїадина!
 – Сїрино, мори, сїрино, ја не ши го лажам,
 ја не ши го лажам, само ши се лаже!*

*АИФ м.л. 1269, с. Гостиражни, Прилејско; њее Пројка Момироска; сним-
 ила Горица Рисњеска (1970); дешифрирала и мелографирала Родна Величковска;
 се њее њреку ден.*

84. Рано Јано сл'нце огрејало

(Добровница, Кривоаланечко)

$\text{♩} = 76$

и Ра - - - но Ја - но, ра - - - -
 (а)но Ја - но ле, сл'н - це ог - ре - ја - - - -
 (а) - - - ло, ој

*огрејало у момина бача,
 у бачаиша, у момино цвеке,
 моминошо цвеке ерѓење го бераш,
 ем го бераш, на собор го носаш!*

АИФ м.л. 3186, село Добровница, Кривојаланечко; њеаӣ Љубица Дим-ӣрова (род. 1938 год.) и Роска Деановска (род. 1927 год.) од с. Мала Црцори-ја, Кривојаланечко; снимила, мелографирала и дешифрирала Верица Сџанковиќ (1986); се ње наӯиро.

85. Ручак нема благо нема

(Луке, Кривопаланечко)

♩ = 56 (Слободно)

Е, ој, ај, ру - чек не - ма, бла - го

не - ма, ој.

*у недеља њред вечера,
мајка си го сӣно њлела,
сӣно њлела и ручила:
– Врн' се, Лено, мила кѣро,
не се вакај "њоставница",
честио "њосџа" не њросичај,
Турчин има врашки очи,
ке њољедне, ке изл'же,
ке изл'же, ке измаме!*

АИФ м.л. 3118, с. Луке, Кривојаланечко; њеаӣ Злаӣа Величкова и Јанин-ка Илиева; снимил Трџко Бицевски (1984); мелографирала и дешифрирала Родна Величковска; се ње кога жџџвариџе се вракааӣ дома ("њушџска" џес-на).

86. Сама Маре на два друма жнала

(Корешница, Неготинско)

♩ = 80

Са - ма Ма - ре на два
дру - ма жна - - - ла ле, са - ма
Ма - - - ре! (и) и! на два дру - ма
жна - ла, и!

сама жнала, сама врзувала,
 њо њај ѡрвај Турци Анадолци,
 на Мара & велай ем ѓоворай:
 – Кам' њи, Маро, свекар и свекрва,
 кам' њи, Маро, девер и еѡрва,
 кам' њи, Маро, золва њи Тодора,
 кам' њи, Маро, ѡвојѡ ѡрво либе?
 – Ја либеѡ млади аскер ојде!
 – Да ѓо видиш дал' ке ѓо ѡзнаеш?
 – Ке ѓо ѡзнам как' да не ѓо ѡзнам,
 оно носи свилена кошула,
 оно носи алови чорайи,
 оно младо, оно бележиѡ,
 десна рака шесѡјрсѡ,
 лева нога ѡалец нема!
 – Јас сум, Маро, ѡвојѡ либе!

АИФ м.л. 1487, с. Корешница, Неготинско; ѡај Тодорка Сѡефанова,
 Зорка Сѡјанова и Трајанка Горѓиева; снимиле и дешифрирале Сѡјан
 Василев и Никола Николов (1970); мелоѓафирала Родна Величковска; се ѡе
 ѡреку ден.

87. Сама мома црни очи к'лне

(Корешница, Неготинско)

♩ = 72 (Слободно)

Са - ма мо - ма цр - ни о - чи к'л - - не,
са - ма ! мо - ма и!, (и!) цр - ни о - чи к'л -
не, и!

*– Јослейеле, мои црни очи,
не видо'ше ишо њо друм њомина,
њоминале нашише ерѓени.*

АИФ м.л. 1398, с. Корешница, Негошинско; "бучај": Тајјана Ѓорѓиева од с. Габрвци, Радовишко и Милка Стојанова од с. Лубница, Радовишко; "вие": Тодорка Стојанова од с. Лубница, Радовишко; снимил и дешифрирал Стојан Василев (1970); мелоѓафирала Родна Величковска; се њее во шекој на жешвајша.

88. Само Јане до друм жњаало

(Добровница, Кривоаланечко)

♩ = 252

Са - мо Ја - не, са - мо Ја - не до друм жња -
ло, са - мо Ја - не до друм жња - ло

*до друм жнало, врзувало.
Оздол иде младо војне:
– Добро јушо, само Јане,
Кам' ши, Јане, свекрвајша,
кам' ши, Јане, јешрвице,*

кам' ши, Јане, шивоје золве?
 – Јеширве се одделиле,
 золвешје се ожениле,
 момчешо је војник ошло!

АИФ м.л. 3348, с. Добровница, Кривојаланечко; њеаи Милевка Цвейковска (род. 1929, с. Добровница) и Шиојанка Цвейковска (род. 1949, с. Мешјежево, Кривојаланечко); снимила Таијана Каличанин (1987); дешифрирала и мелографирала Родна Величковска; се њее коџа се жнее њокрај њаи.

89. Само Раде до друм жнее

(Псача, Кривојаланечко)

$\text{♩} = 240$

Са - ма Ра - де до друм жне - е, сен Ра - де

сен, се - ни гер - то ка - ра гу - зел фел

мо - ме фел, фе - - - - -

ро

АИФ м.л. 186, с. Псача, Кривојаланечко; њее груја жени; снимил Ганчо Пајионџиев (1957), дешифрирал Рисшо Проданов, а мелографирал Живко Фирфов; се њее додека се жнее њокрај њаи.

90. Седнал Марко на високи чардак

(Добровница, Кривоаланечко)

$\text{♩} = 72$

Сед - нал Мар - ко, сед - нал Мар - ко
 сед - нал Мар - ко ле, на ви - со - ки чар - - -
 ча - (ар) - дак,
 о, ој!

*ѡ си ѓледа нагоре-надоле,
 чесѡ ѓледа низ Косовско ѡље,
 си доѓледа Косовка девојка,
 како коси с' една коса:
 Едан оѡкос ран бел босилок,
 друѡи оѡкос деѡелина ѡрава,
 ѡреќи оѡкос љубичица ѡлава!
 Проѡвара Марко од чардаѡи:
 – А ѡѡ немам браѡе ѡмалено!
 – Ако немаш браѡе ѡмалено,
 ели имаш сина ју ѡелене!
 Собра Марко киѡени свайѡви,
 ѡа доведе Косовка девојка,
 си јоѡени сина ју ѡелене.*

*АИФ м.л. 3348, с. Добровница, Кривоаланечко; ѡеаѡ Милевка
 Цветковска (род. 1929, с. Добровница) и Сѡојанка Цветковска (род. 1949, с.
 Меѡежево, Кривоаланечко); снимила Таѡјјана Каличанин (1987);
 деѡифрирала и мелоѡрафирала Родна Величковска; се ѡеѡ ѡѡладне.*

91. Седнал Марко на високи чардак

(Кнежево, Кратовско)

♩ = 56

Сед - нал Мар - ко, сед - нал Мар - ко сед - нал
Е _____ е _____ е _____

Мар - ко ле, на ви - со - ки ча - - (а) (ар) - дак.
с _____ о _____ а _____

(о)

*Ѓа си гледа нагоре-надоле,
согледало Моравка девојка
како коси зелена ливада!
Тенка коса ѓри ојкоса шера,
ѓрви ојкос млада дешелина,
друѓи ојкос жуѓи каранфило,
ѓреќи ојкос сѓ ран бел босиљок.*

*АИФ м.л. 2043, с. Кнежево, Краѓовско; ѓеаѓ Дара Киѓанова, Ружа
Николова и Љубица Николова; снимил и дешифрирал Сѓасе Георѓиевски
(1973); мелоѓрафирала Родна Величковска; се ѓее ѓреку ден.*

92. Сенка засенило од Невен планина

(Ижипте, Поречје)

♩ = 104

Сен - - - ка за - - - се - ни - ло,
од Не - вен пла - ни - на.

*Не ми биле сенки,
џуку ми врвеле,
двара ла свайови.*

АИФ м.л. 1003, с. Ижишье, Порече; њее Сйојанка Трјеска; снимил Милан Рисјески (1969); дешифрирала и мелографирала Родна Величковска; се њее цреку ден.

93. Сенка ми засени од Невен планина

(Гостиражни, Прилепско)

$\text{♩} = 60$

(а) Сен - ка ми - за - се - ни,
(а) од Не - - вен пла - ни - - -
(и) на, и!

*од Невен ѡланина, од високи борје,
од високи борје, во Пејреи дворје!
Не ми била сенка, џук' биле свайои,
две рала свайои, џри рала џайани,
џри рала џайани, два зейа кишени,
два зейа кишени ѡо Пејрева сесџра.
Пејре им велеше: – Свайои, свайои,
џиеџе, јадеше, сџанеше, ојџе си,
Пејра не ја давам, Пејра е малечка!*

АИФ м.л. 1270, с. Гостиражни, Прилејско; њее Пројка Момироска; снимила Горица Рисјеска (1970); дешифрирала и мелографирала Родна Величковска; се њее на ужина (кога небоџо е облачно).

94. Сестра брата на обед го кањи

(Добровница, Кривоаланечко)

$\text{♩} = 72$

и Сес - - - тра бра - та, сес - - - - -
 тра бра - та ле, на о - бед го ка - - - - -
 (а) - - - њи о

– Ајде, брајџе, да обедујеме,
 ем ља брајџе, дума да думаме,
 које чедо снаа да земеме,
 чорбациско или сиромашко?
 – Да земеме чорбациско чедо,
 оно брајџе, брајџе, много дарје има,
 многу дари, а малку срамови,
 малку срами на свекор, свекрва.
 Да земеме сиромашко чедо,
 оно, брајџе, малко дари ле, а коџа срамове!
 Па земале сиромашко чедо.

АИФ м.л. 3186, село Добровница, Кривоаланечко; љеаџ Лубица Дим-
 иџрова (род. 1938 год.) и Роска Деановска (род. 1927 год.) од с. Мала Цркори-
 ја, Кривоаланечко; снимила, мелоџрафирала и дешифрирала Верица
 Сџанковиќ (1986); се љее науџро.

95. Синоќ Стојан дојде од Солуна града

(Гостиражни, Прилепско)

$\text{♩} = 60$

(а) Си - ноќ Сто - јан дој - де (а) од Со -
лу - на гра - - - (а) да, и!

*ишо доведе Сшојан
Солунка девојка,
крадена, грабена,
од шашко, од мајка, 2x
од девеш не брака!*

*АИФ м.л. 1269, с. Гостиражни, Прилејско; иее Пројка Момироска; сним-
ила Горица Рисјеска (1970); дешифрирала и мелографирала Родна Величковс-
ка; се иее коџа жейварише се вракааш дома.*

96. Слага се слнце да зајде

(Довезенце, Кумановско)

$\text{♩} = 224$

(е) Сла - га се слн - це да зај -
де, Бо - жа - не бе - ло (е) ој,
у - ба - во и!

*иреко ридине, иадине,
иреко зелене ливаде,
и у ливаде кладенче,
и до кладенче бор дрво,
и под дрвошо Јанинка.
Оздола идев косачи,*

оз̄гора идев ар̄га̄ӣи
и у ар̄га̄ӣи с̄ӣар дедо.
Обло̄га фа̄кав ар̄га̄ӣи,
кој ќе ѝрефрли бор дрво,
с'с ѝоловина јабука,
со една јай̄ка орашче,
со девеш̄ ока олово.
Фрла' ар̄га̄ӣи не мо̄га',
фрла' косачи не мо̄га',
фрлил с̄ӣар дедо, ѝрефрлил!
Викна Јанинка да ѝлаче:
– О, леле, боже, до бо̄га,
с̄ӣар дедо да ме кердоса!
– Молчи, Јанинке, не ѝлачи,
ја не ше земам за мене,
ја имам сина за шебе!¹

АИФ м.л. 1466, с. Довезенце, Кумановско; ѝеаш̄ Ангелина и Зорка Милеви; снимил и дешифрирал Јовица Пејрушевски (1970); мело̄графирала Родна Величковска; се ѝее ѝо̄ладне.

97. Слегна се сл̄нце да зајде

(Кетеново, Кратовско)

♩ = 224

Слег - на се сл̄н - це мо - ри, да зај - - - де, и!

ој, ле - ле, ле - ле мо - ри, да зај - де и!

зад ѝӣја рамни ридини,
и у ридини ѝадина,
и ѝадина зелен бор,
ѝо̄д боро̄ӣ се ар̄га̄ӣи,
ѝӯј са ванале обло̄га,
кој ќе ѝрефрли зелен бор,
ѝо̄ј ќе да земе Јанинка.
Фрли ергенин не може,
фрли удовац не може,

¹ Варијан̄ӣа на оваа ѝесна се среќава во зборнико̄ӣ на П. Михајлов ѝод наслов: "Sestra prodava bratx na evrei" (Mihajlov 1924: с̄ӣр. 114, ѝесна бр. 230).

*фрли ми дедо, ѿрефрли!
Викна Јанинка да ѿлаче,
ој, лел', боже, до бога,
ишо ми е било судено,
да ме кердоса сѿар дедо...*

АИФ м.л. 3431, с. Кеѿеново, Крајѿовско; ѿе Јана Сѿојанова со младише невестѿи од забава; снимила Весна Маѿијашевиќ (1990); мелографирала и дешифрирала Родна Величковска; се ѿе кога жейваркише се расѿоложени, особено ѿри крајѿи на жейваѿи; ѿеешѿо им "дава сила" на заосѿананише жейвари издржайѿ до крајѿи на деноѿ.

98. Сл'нце зајде мрак по поље падна

$\text{♩} = 48$ (Т'лминци, Кривопаланечко)

Сл' - це зај - де, сл'н - це зај - де,
е о сл'н - це зај - де
о мрак по по . . . . ., мрак по по - ле пад - на, ој,
о и!

*Арѓаѿе се во двор собирале,
ред се редаѿ на вода да идаѿ.
Прва рече: – Ја синојка идо',
друѓа рече: – Ја сабајле идо',
ѿреѿа рече: – ја на ѿладне идо'.
Ред је дошло Марѓиѿа да иде.
Иѿра била Марѓиѿина мајка,
ѿромени се Марѓиѿина руба,
ѿа оѿиде на чеѿима шарена.²*

² *Варијаниа на оваа ѿесна има во зборникоѿ на П. Михајлов која го носи насловѿи "Margita i ludo mlado" (Mihajlov 1924: сѿр. 44, ѿесна бр. 96).*

АИФ м.л. 1697, с. Тлминци, Кривојаланечко; њеаџ Драга Рисџовска и Сџојна Ѓорџиевска; снимил и дешифрирал Милуџин Грамаџиков (1969); мело-џрафирала Родна Величковска; се џее џоџладне (незавршена).

99. Сл'нце зајде мрак по поље падна

(Добровница, Кривојаланечко)

$\text{♩} = 72$

Сл'н - це зај - де, сл'н - це
зај - де, сл'н-це зај - де ле, мрак по по - ле
па... (пад) - на
е о'

еџрви се, еџрви се,
еџрви се ле, ју двор собирале,
ред се редаџи на вода да јодаџи.
Една рече: – Ја синоќ донесо',
друга рече: – Ја јуџрос донесо',
џреќа рече: – Ја џладне донесо'!
Ред је било Марџиџа девојка.
Проџовара Марџиџина мајка:
– Ја дајџе ми кључи од кошара!
Та јоблече Марџиџина руба,
Па јоџиде на бунар на вода,
Тамо беше едно лудо младо.
– Добро вечер, море, лудо младо!
– Добре дојде, Марџиџо, девојче,
јас џе чекам џри дни и џри ноќа!

– Ја' не беше Марѓиша девојка,
ја' си беше Марѓишина мајка!³

АИФ м.л. 3348, с. Добровница, Кривојаланечко; њеаи Милевка Цвейковска (род. 1929 год., с. Добровница) и Сиојанка Цвейковска (род. 1949 год., с. Мешјево, Кривојаланечко); снимила Таијана Каличанин (1987); дешифрирала и мелографирала Родна Величковска; се њеа ѡладне, кога заога сонцеио.

100. Сл'нце ми е застанало

(Близанци, Кратовско)

♩ = 112

Мо-ри, сл'н - це ми е зас - та - на - ло, и!

на сред не - бо ле-ле, на плад - ни - (и) -

на, и!

ѡа си ѓледа чудно-чудо,
чудно-чудо ѡо арѓаии,
сесѡра браиша ѡреѡродава!
– Зошѡо га је ѡреѡродала?
– За црвило, за белило,
за шарено оѓледало...

АИФ лениша 3368, с. Близанци, Краѡовско. Њеа ѓруиа жени; снимила Таијана Каличанин (1989); дешифрирала и мелографирала Родна Величковска; се ѡеа на ѡладне.

³ Слична варијантиа се наога и во зборникуѡ на Јасѡребов (?strebov s. a.: 177).

101. Сл'нце ми се застојало

(Железница, Краговско)

$\text{♩} = 224$

Сл'нце ми се, сл'нце ми се за - сто - ја - ло
на д'н плад - не, на д'н плад - не на сред не -
бо, на сред не - бо, и!

*ѡа си ѓледа чудно-чудо,
како сесѡра браѡа ѡреѡродава,
за црвило, за белило.
Па му брѓо доѡекнало:
– Да ми дојдеш, мило браѡе,
ју брѓо на ѓосѡи, и!
– Ке ѡи дојдам, мила сесѡро, заѡѡо некам,
к'ѡ ке ѓламња ласѡар врљи,
ѡ'к ку јазе на ѓосѡи да дојду,
к'ѡ ке врба ѓројзе да роди,
ѡ'к ку јазе на ѓосѡи да дојду!⁴*

АИФ м.л. 3428, с. Железница, Краѡовско; ѡеаѡ Цвеѡа Сѡефанова и Јелѡица Димѡѡрова; снимила Весна Маѡѡијашевиќ (1990); дешифрирала и мелоѓрафирала Родна Величковска; се ѡее ѡѡладне.

⁴ *Варијанѡа на оваа ѡесна се среќава во зборничкоѡ на Каранов 2000: сѡр. 69, ѡесна бр. 65.*

102. Сл'нце ми се застојнало

(Ранковце, Кривопаљачко)

♩ = 60 (Слободно)

Еј, ој сл'н-це ми се
за - свој - на - ло и!

на сред небо, б'ш на ѿладне,
 ѿа си ѿледа чудно-чудо,
 чудно-чудо у арѿаѿи,
 како сесѿра браѿи ѿродава,
 за црвило, за белило!
 Брже се је досеѿило,
 браѿи на ѿосѿи ѿоканило:
 – Да ми дојдеш, мили браѿе,
 да ми дојдеш мили ѿосѿи!
 – Ке ѿи дојдам, мила сесѿро,
 к'ѿи ке врба ѿројзе роди,
 к'ѿи ке ѿламња ласѿар ѿуѿиѿи!⁵

АИФ м.л. 3114, с. Ранковце, Кривопаљачко; ѿее Веѿка Димѿѿриевска, родена во село Бараѿлија, Кривопаљачко во 1923 ѿод.; снимила Весна Маѿиѿјашевѿиќ (1984); дешифрирала и мелоѿрафирала Родна Величковска; се ѿее на ѿладне.

⁵ Варијанѿа на оваа ѿесна се среќава во зборникоѿи на П. Михајлов ѿод наслов: "Starecx nadvxrl/ zelenx borx" I и II (Mihajlov 1924: сѿр. 39-40, ѿесни бр. 87 и 88).

103. Сл'нце ми се рано застојало

(Кнежево, Кратовско)

♩ = 60

Сл'н - - це ми се сл'н - це ми се

сл'н - це ми се ле, ра - но за - сто - ја - -

(а) ло.

*на сред небо, над аргаӣи,
 ња си ѓледа чудно-чудо
 како сесѣра браӣи љродава
 за белило, за црвило
 и шарено оғледало!
 Коға ѓа је љрејродала,
 веднаш се је љокајала!
 – Врни ми се, мило браӣче!
 – Ке се враӣам, мила сесѣро,
 коға ѓламња ласѣар љуӣи,
 коға врба ѓроғзе роде!*

*АИФ м.л. 2043, с. Кнежево, Краӣовско; љеаӣ Дара Кӣанова, Ружа
 Николова и Љубица Николова; снимил и дешифрирал Сѣсе Георғиевски
 (1973); мелоғрафирала Родна Величковска; се ље на љладне.*

104. Сл'нце море ајде веке зајди

(Близанци, Кратовско)

♩ = 96

Сл'н - це, мо - ре сл'н - це ај - де ве - ке зај - ди.

*ајде, веке зајди, да ми ше не колнаӣ,
 да ми ше не колнаӣ аргаӣи љо љоле,
 аргаӣи љо љоле, друмје кираӣи!*

– *Мале, мила мале, како ку да зајду,
како ку да зајду, Јован ми се дели,
Јован ми се дели, јод шайко, јод мајка,
јод шайко, јод мајка и од мили браќа,
ем од мили браќа, ем од мили сесџри!
Сл'нце, сину, сл'нце, на Јована делба,
на Јована делба, два чекора земја,
два чекора земја, шри аршина илајно,
шри аршина илајно, ем шри жуши свеќи.*

АИФ лениа 3368, с. Близанци, Крајовско, ие груа жени; снимила Тајјана Каличанин (1989); дешифрирала и мелографирала Родна Величковска; се ие на иладне.

105. Сл'нце море сл'нце ајде веќе зајди

(Крагово)

$\text{♩} = 64$

Сл'н - це, мо - ре, сл'н - це ај - де ве - ќе зај -

ди, сл'н - це, мо - ре, сл'н - це

ај - де ве - ќе зај - ди и!

*да ми ше не колнај аргаји ио иоле,
аргаји ио иоле, косачи в ливаде,
косачи в ливаде, овчари в иланине!
– Ќе сџојам, ќе гледам на Ивана делба,
Иван ми се деле од мајка, од шайко,
јод мајка, од шайко, од сесџра, од браќа!
На Иван на делба шри аршина илајно,
шри аршина илајно, два мейра од земја.*

АИФ м.л. 3406, Крајово; иеај Драга Мијалкова од Горно Крајово и Сџојка Тонева од Кнежево, Крајовско; снимила Тајјана Каличанин (1990); мелографирала и дешифрирала Родна Величковска; се ие на иладне.

106. Сонцето оди ќе зајде

(Пиперово, Штипско)

♩ = 52 (Слободно)

Сон - це - то о - ди ќе зај - де,
с'н - це - то ај - де (е) ќе зај - де, де, и!

*Додека сонце ќе зајде,
ӣамо е рамна рамнина,
ӣам' има дрво високо,
ӣод дрво чесна ӣрџеза.*

АИФ м.л. 1280, с. Пиперово, Штипско; ӣсаӣ Добринка Панчева (род. 1946 год.), Фида Камева (род. 1938 год.) и Аџна Добрева (род. 1935 год.) од с. Пиперово, Штипско; снимил и дешифрирал Пане Емишов (1970); мелографирала Родна Величковска; се ӣее во ӣекој на работӣаӣа.

107. Сонцето трепти да зајди

(Гостиражни, Прилепско)

♩ = 60

(а) Сон - це - то треп - ти да зај - ди,
(а) не - вес - ти сол - зи ро - не - - - -
(е) - ја, и!

*момӣе ӣесни ӣееја,
со ӣесни аџи молеја:*

– А̄у ле, море, бе̄у ле,
 њуӣш̄ај н̄е да си одиме,
 село̄ш̄о н̄ е далеку,
 доилки жени водиме,
 со мали машки дечина,
 везден се дома без мајка!

АИФ м.л. 1270, с. Гос̄тиражни, Прилејско; ње Пројка Момироска; сним-
 ила Горица Ристиеска (1970); дешифрирала и мелографирала Родна Величковс-
 ка; се ње њоладне.

108. Стојан и Стојне два брата

(Иванковци, Велешко)

♩ = 224

Сто - јан и Стој - не два бра - та

Сто - јан и Стој - не (е) два бра -

та о

у ѓора лисник денале,
 д'н ѓа до њладне денале,
 од њладне роса зароси.
 С̄иојан си седна на лисник,
 а јадно С̄иојне њод лисник!
 С̄иојан си свири в кавалче,
 С̄иојне си везе рукавче,
 С̄иојан на С̄иојне думаше,
 С̄иојне ле, С̄иојне девојче,
 Ајде да си се земеме!

АИФ м.л. 2719, с. Иванковци, Велешко; њеа̄ӣ Јованка Манева и Борка
 Ѓорѓиева, родени во с. Оѓуш, Кривојаланечко; снимила Цвешанка Орѓанџиева
 (1979); дешифрирала и мелографирала Родна Величковска; се ње њреку ден.

110. С'нце калешато што си застанало

(Корешница, Неготинско)

♩ = 72 (Слободно)

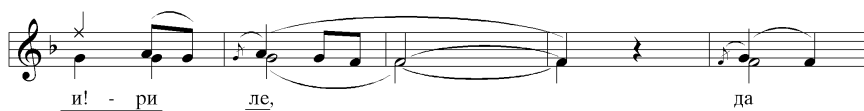
*шѣо си засѣанало на сред, на небоѣо,
моми ними, моме, шака да нѣ сѣојаш,
ѣулем саир ѣледаш, Сѣојан делба деле,
Сѣојан делба деле јод шайка јод мајка.*

АИФ м.л. 1398, с. Корешница, Негоѣинско; "бучаѣ": Таѣјјана Ѓорѣиева од с. Габреѣци и Милка Сѣојанова од с. Лубница, Радовишко; "вие": Тодорка Сѣефанова од с. Лубница; снимил и дешифрирал Сѣојан Василев (1970); мелодрафирала Родна Величковска; се ѣе во шекоѣ на рабоѣаша.

111. С'нце се слага да зајде

(Тработивште, Делчевско)

♩ = 80

*- Дека ќе с'нце да зајде?
- Тамо на равна равнина,
на равнината два бора,*

њод борје седањ њерзи,
 бели ми саи кроеја,
 злањни ми узди лееја.
 Терзи велай љоворай:
 – Сиње ми моми дојдоа,
 Драљана нема да дојде,
 са(ј)ања да & скроиме!
 Таман си дума думаја,
 ење Драљана де иде,
 за рака води брањанче,
 њод мишка носи саања,
 и на њерзи љовори:
 – Терзи, бели љраљцање,
 саања да ми скроиње,
 без мера да ја мериње,
 без ножи да ја кроиње,
 без иљла да ја шиње!
 Терзи велай љоворай:
 – Драљано, моме љубава,
 да месии бела њољача,
 без сињо да љо оњсејеи,
 без вода да ја замесии,
 без ољин да ја исњечеш!
 Еле е њусњо момјаче,
 ња & е Госњоњ њомољнал:
 Подуна њиок вењерец,
 оњсејало е брашноњо,
 зароси сињна росица,
 замесила е њољача,
 ољреја јасно с'ње,
 исњекла е њољача!

АИФ м.л. 1401, с. Трабоњивњиње, Делчевско; њее љруња њеачки од исњоњо село; снимил Димињар Узунски (1969); дешифрирала и мелољрафирала Родна Величковска; се њее њоњладне.

112. С'нце се слага да зајде

(Подареш, Радовишко)

$\text{♩} = 68$ (Слободно)

(и) С'н - це се сла - га да зај - де, бре, ле - ле,
ле - ле, (е) да зај - де.

АИФ м.л. 2824, с. Подареш, Радовишко; ње зруја њеачки; снимила Тајјана Каличанин (1981); дешифрирала и мелографирала Родна Величковска; се ње њојладне.

113. Тодор аргати збираја

(Коњух, Кратовско)

$\text{♩} = 224$

То - дор ар - га - ти зби - ра - - - ја,
То - дор ар - га - ти зби - ра - ја,

Мајка Тодора зовори:
 – Тодоре, синко, Тодоре,
 не збирај данас аргаше,
 на шежок њразник Прокојје!
 Тодор си мајка не слуша,
 набраја си е аргаше,
 одвеја ги е на нива,
 на нива бела њченица.
 До њладне жнале, њојале,
 јод њладне жнале, њлакале.

*Тодора змија изела,
за лева рука, за њалац.
Тодор си викна шњо може:
– Ја шњго, боже, до бога,
мене ме змија изела,
ѡроклей да биде оној кој,
оној кој мајка не слуша!
Мајка Тодора ѓовори:
– Тодоре, синко, Тодоре,
ја нели вика: не збирај
на шежок ѡразник арѓаши!*

АИФ м.л. 876, с. Коњух, Крајовско; ѡе Пандурка Тасевска; снимил Арсен Крсћевски (1969); дешифрирала и мелоѓрафирала Родна Величковска; се ѡе ѡоладне.

114. Трнена нова градина

(Гостиражни, Прилепско)

$\text{♩} = 60$

(а) Тр - не - на ј! но - ва гра - ди - на,
(а) го - ре над се - ло гра - де - - - -
(е) - на, и!

*Пешојрс' коље качени,
со ременика ѡлејени,
Пийер и шеќер садена.
На девојкише шеќеро,
за ерѓенише ѡиљеро!*

АИФ м.л. 1269, с. Гостиражни, Прилепско; ѡе Пројка Момироска; снимила Горица Рисћеска (1970); дешифрирала и мелоѓрафирала Родна Величковска; се ѡе ѡреку ден.

115. Удри крај девојко

(Железница, Кратовско)

♩ = 84 Слободно

Уд - ри крај де - вој - ко на
 крај да и - де - мо, на крај
 (ај) и - ма, мо - ме, (и) го - ле - ма
 о - - - - бла - га, и!

*Облаѓај се, моме, момче и девојче,
 заедно да сијјаш, да се не задеваш!
 Момчешо леѓнало како рудо јаѓне,
 а девојче, моме, мейка се, ѓремейка,
 мейка се, ѓремейка како мрена риба...⁶*

АИФ м.л. 3428, с. Железница, Крајовско; ѓеаш Цвеѓа Сѓефанова и Јел-
 ица Димѓшрова; снимила Весна Маѓијашевик (1990); дешифрирала и мело-
 ѓрафирала Родна Величковска; се ѓее ѓојладне (незавршена).

⁶ Варијанѓа на оваа ѓесна се наоѓа во зборникоѓ на Каранов 2000: сѓр. 70,
 ѓесна бр. 68.

116. Удри крајо на крај да појдиме

(Гостиражни, Прилепско)

♩ = 60

(а)Уд - ри, кра - јо уд - ри,
 (а)на крај да пој - ди - (и) - ме, и!
 (и)на крај да пој - ди - ме.

**На крај да појдиме,
 на крај кажуваа,
 на крај кажуваа, чудо за чудење.
 Ми се обложиле јунак и девојка,
 Марко и Марија.
 Марко Маре вели: – Маре, бело Маре,
 ако ме наджнијаш, јас тебе ќе дајам
 моја брза коња со се шикло седло,
 ако те наджнијам, ти мене ќе даши
 твое бело грло со сè кован зе-(ер)дан, и!**

*АИФ м.л. 1269, с. Гостиражни, Прилепско; иее Пројка Момироска; сним-
 ила Горица Рисџеска (1970); дешифрирала и мелографирала Родна Величковс-
 ка; се иее иреку ден.*

117. Ужина ми дојде тежина ми падна

(Гостиражни, Прилепско)

♩ = 76 (Слободно)

(а) У - жи - - - на ми дој - де.

(а) теж - ни - на ми па - (ад) - на, и!

АИФ м.л. 1008, с. Гостиражни, Прилепско; њее Пројка Момироска; снимила Горица Рисџеска (1969); дешифрирала и мелографирала Родна Величковска; се њее науџро.

118. Ужин дојде ручок нема

(Габревци, Радовишко)

♩ = 64 Слободно

У - жин дој - де, ма - ле, ру - чак не - ма у - жин

дој - де, (ја) ма - ле, ру - чак не - ма, и!

*Посџанале арџаџиџе,
исфанале зајоведоџи.
- Ај сџанеџе, сви арџаџи,
да видиме сџиџе џука ли сџиџе!
Од ерџени Трајче ми џо нема,
од момиџе Данка ми ја нема.
Ужин' дојде, сџиџе ужинале.*

АИФ м.л. 2706, с. Габревци, Радовишко; њеаџ Ленка Блажева, Виолеџа Василева и Верка Виџанова; снимил Ѓорџи Ѓорџиев (1979); дешифрирала и мелографирала Родна Величковска; се њее џред џладне.

119. Цвѣти ружо мене не гледај ме

(Цидимирци, Велешко)

♩ = 70 Слободно

(е)Цв - ти ру - жо цв - ти,

(е) ме - не не гле - - дај ме.

*мене не гледај ме, ја сам одадена,
ја сам одадена у град за граѓанче,
у град за граѓанче за шерзи Сиојана.*

*АИФ м.л. 2720, с. Цидимирци, Велешко; ње Суџа Василева Ордева; сним-
ила Цвеџанка Орѓанџиева (1979); дешифрирала и мелоѓрафирала Родна
Величковска; се ње преку ден.*

120. Чијо е оној девојче

(Огут, Кривопаланечко)

♩ = 224

Чи - јо е о - ној де - вој - че,

у - ба - ва Да - но, (и) не - вес - то

ој!

*ишо рано рани на вода,
ишо оди босо њо роса,
ишо носи ведро на глава.*

---

*Л'жи га, Дане, за мене!
– Не мога̄м, ба̄ше, да л'жам,
ша̄ја е моја з'лвица,
она ми рано с̄танује,
она ми рано (и) с̄танује,
рано ми вода доноси,
рано ми вода (и) доноси,
оди си боса њо роса,
оди си боса (и) њо роса!*

*АИФ м.л. 2719, с. Иванковци, Велешко; њеа̄ӣ Јованка Манева и Борка
Ѓорѓиева, родени во с. Оџӯш, Кривојаланечко; снимила Цве̄шанка Орѓанџиева
(1979); дешифрирала и мелографирала Родна Величковска; се ње̄е њреку ден.*